

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

Inkubator

Prostor za nezavisne kulturne inicijative

CIN Centar za istraživačko novinarstvo Crne Gore

Nevladina udruženje
"BONUM"
PLJEVALJA

Stavovi građana Crne Gore prema korupciji

Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Projekat "Misli lokalno – djeluj lokalno! – Borba protiv korupcije na lokalnom nivou" realizuje Centar za građansko obrazovanje (CGO), u saradnji sa NVO "Bonum" iz Pljevalja, NVO Inkubator – Prostor za nezavisne kulturne inicijative iz Kotora i NVO Centar za istraživačko novinarstvo – CIN iz Podgorice, a finansira ga Evropska unija.

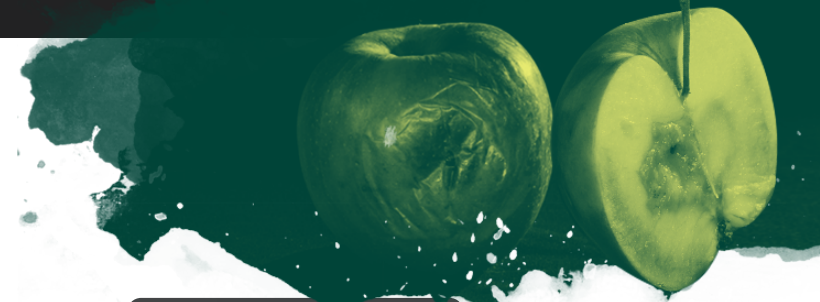
Kingdom of the Netherlands
Projekat ko-finansira ambasada Kraljevine Holandije.

Metodologija istraživanja

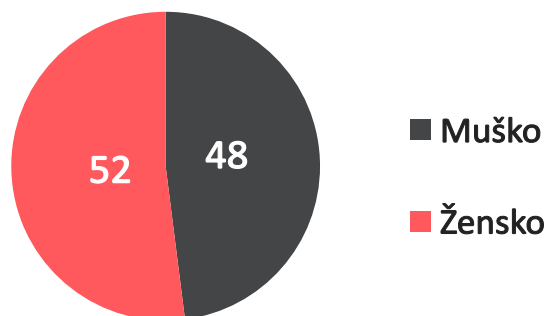
Realizacija:	Terensko istraživanje sprovedeno od 7.11.2017. do 12.11.2017.
Uzorački okvir:	Populacija Crne Gore 18+
Veličina uzorka:	1044 ispitanika
Tip uzorka:	Troetafni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak <ul style="list-style-type: none"> • Jedinice prve etape: Teritorija biračkih mjesta • Jedinice druge etape: Domaćinstva (SRWoR – slučajnim korakom) • Jedinice treće etape: Ispitanici u okviru domaćinstva, 18+
Tip istraživanja:	Omnibus, terenski upitnik prosječne dužine 45 minuta
Stratifikacija:	<ul style="list-style-type: none"> • Tipa naselja – urban/rural • Geo-ekonomskih regiona
Poststratifikacija:	Po polu, godinama i regionu
Greška:	$\pm 3.32\%$ za pojave sa incidencom od 50% (marginalna greška)

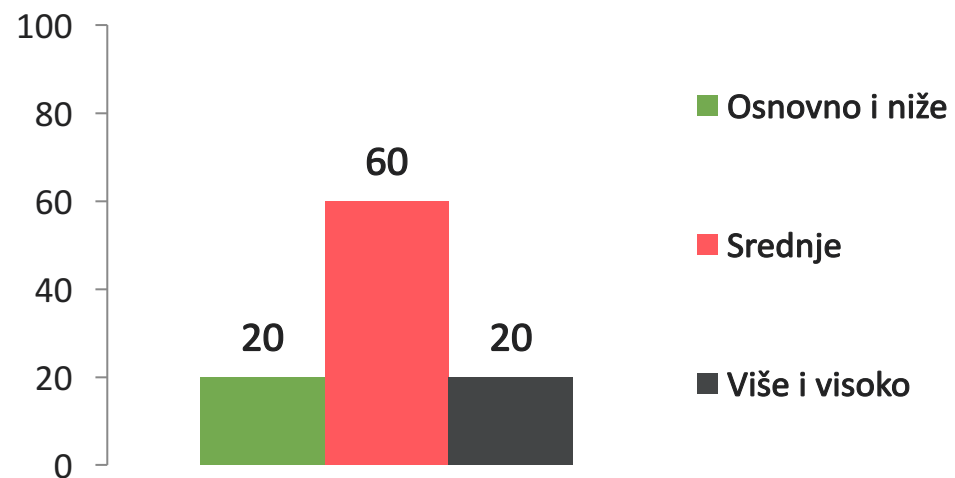
Demografija

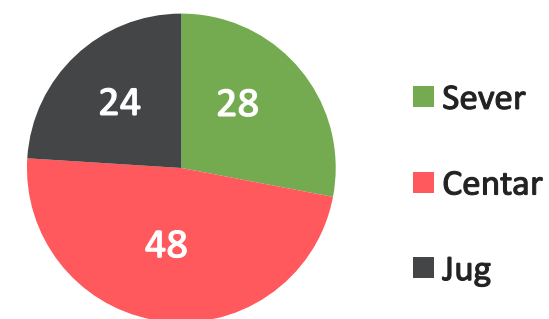
Pol

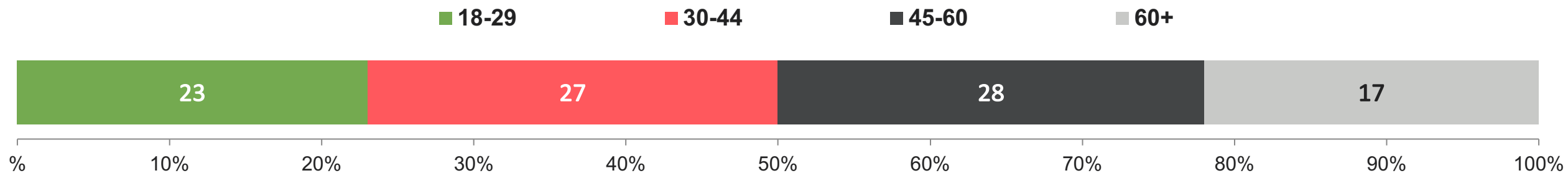
Nivo obrazovanja

Region

Starost

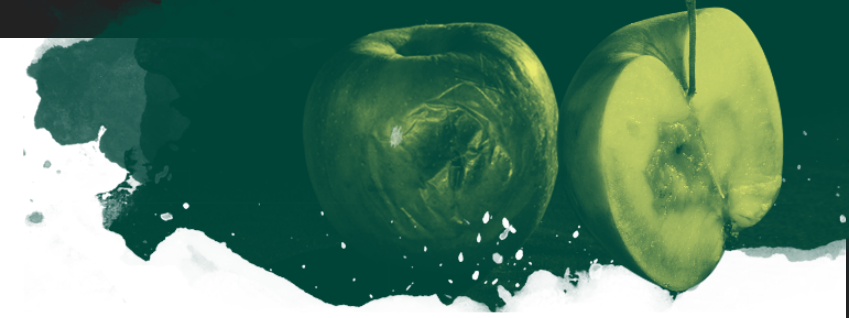

Pojam i oblasti u kojima se percipira korupcija

Među građanima Crne Gore je prisutan visok stepen prepoznavanja različitih obilika koruptivnog ponašanja.

Po Vašem mišljenju, što od sljedećeg spada u korupciju, a što ne?

■ Spada u korupciju

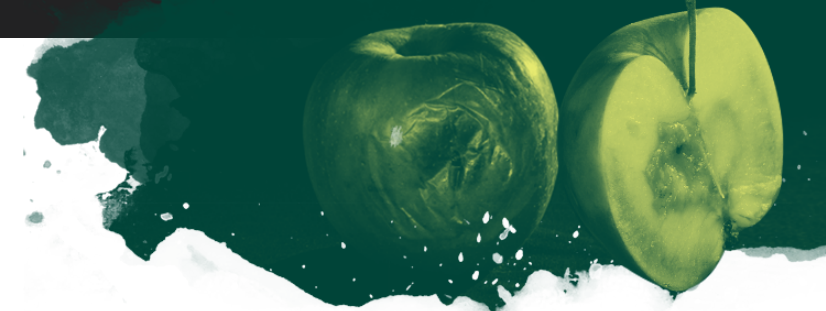
■ Ne spada u korupciju

■ Ne zna

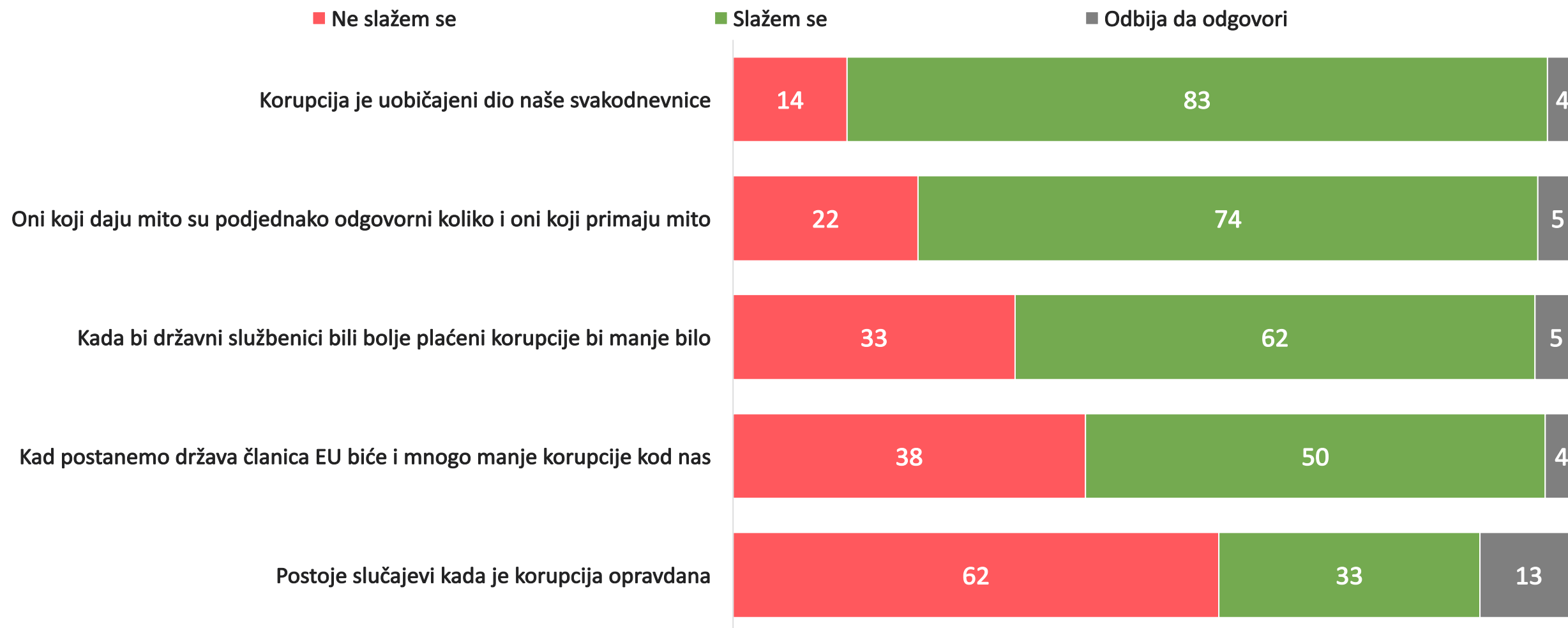

Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

Iako se korupcija percipira kao sastavni dio svakodnevnice građana CG, istovremeno, makar deklarativno, značajano manji stepen građana nju vidi kao opravdano sredstvo za dostizanje određenog cilja.

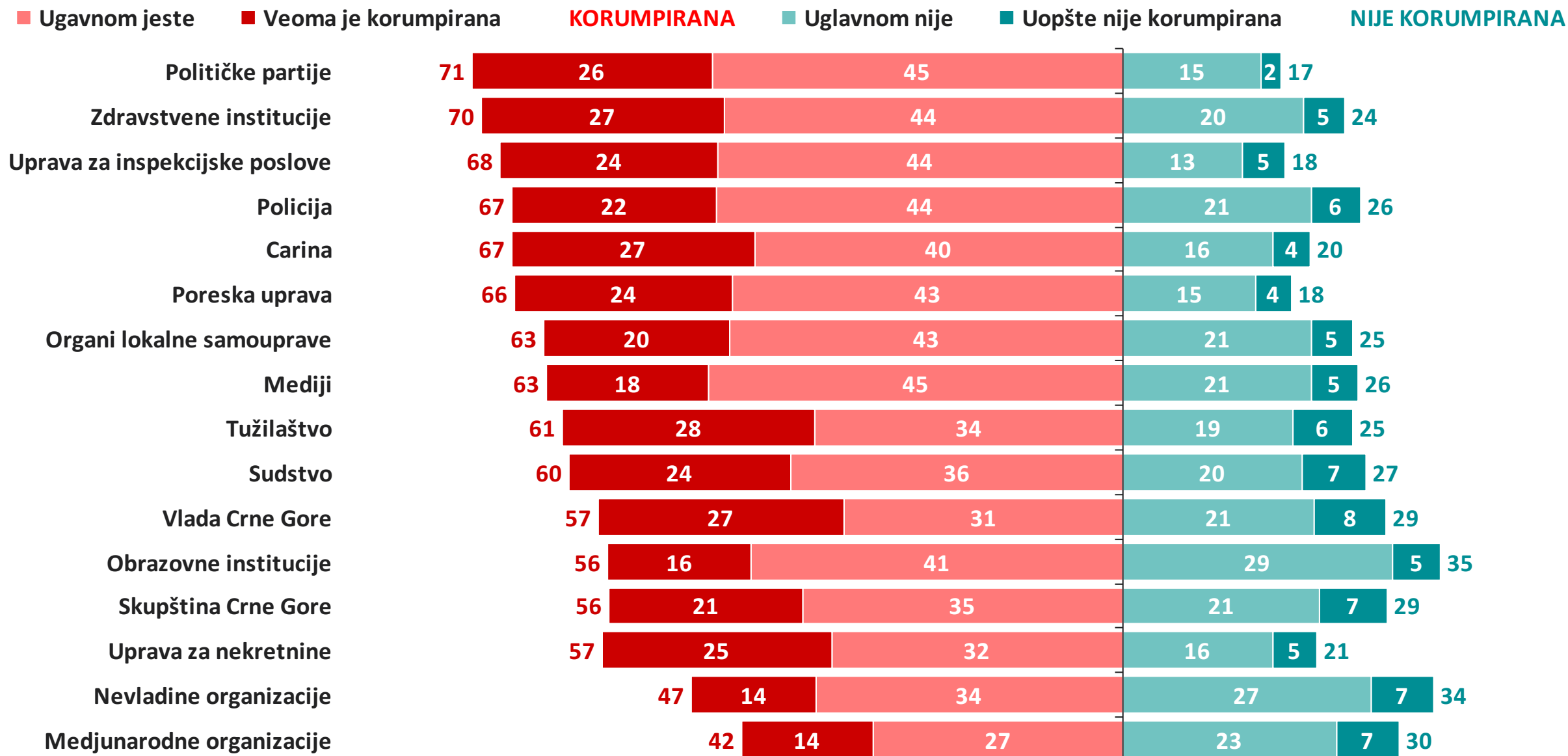
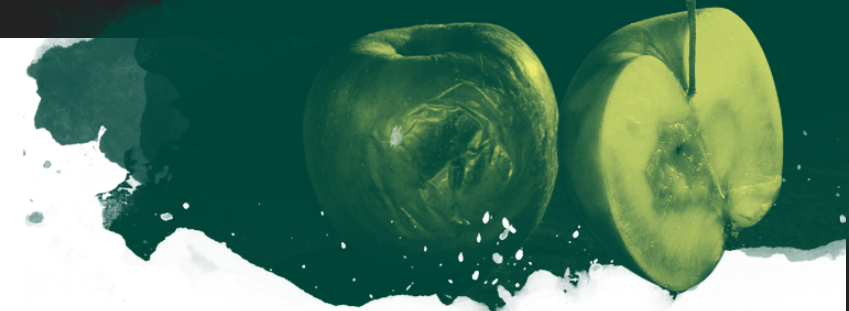
U kojoj mjeri se slažete sa navedenim tvrdnjama?

Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

Tako, dominira negativna percepcija stepena prisustva korupcije unutar državnog sektora, kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou.

Koliko je po Vašem mišljenju među sljedećim institucijama u Crnoj Gori prisutna korupcija?

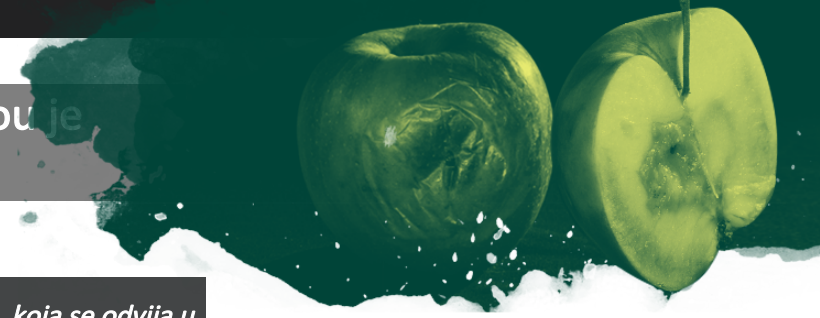

Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

Ipsos Public Affairs

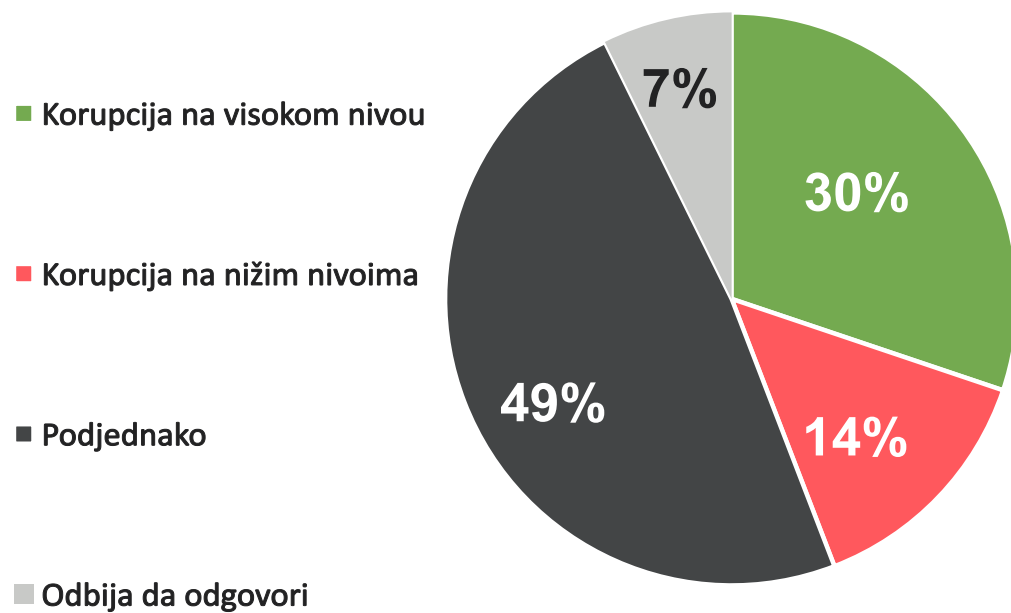

U skladu sa tim, za skoro polovinu građana Crne Gore korupcija koja se odigrava na visokom nivou je podjednako važna kao i korupcija koja se odigrava na nižem nivou.

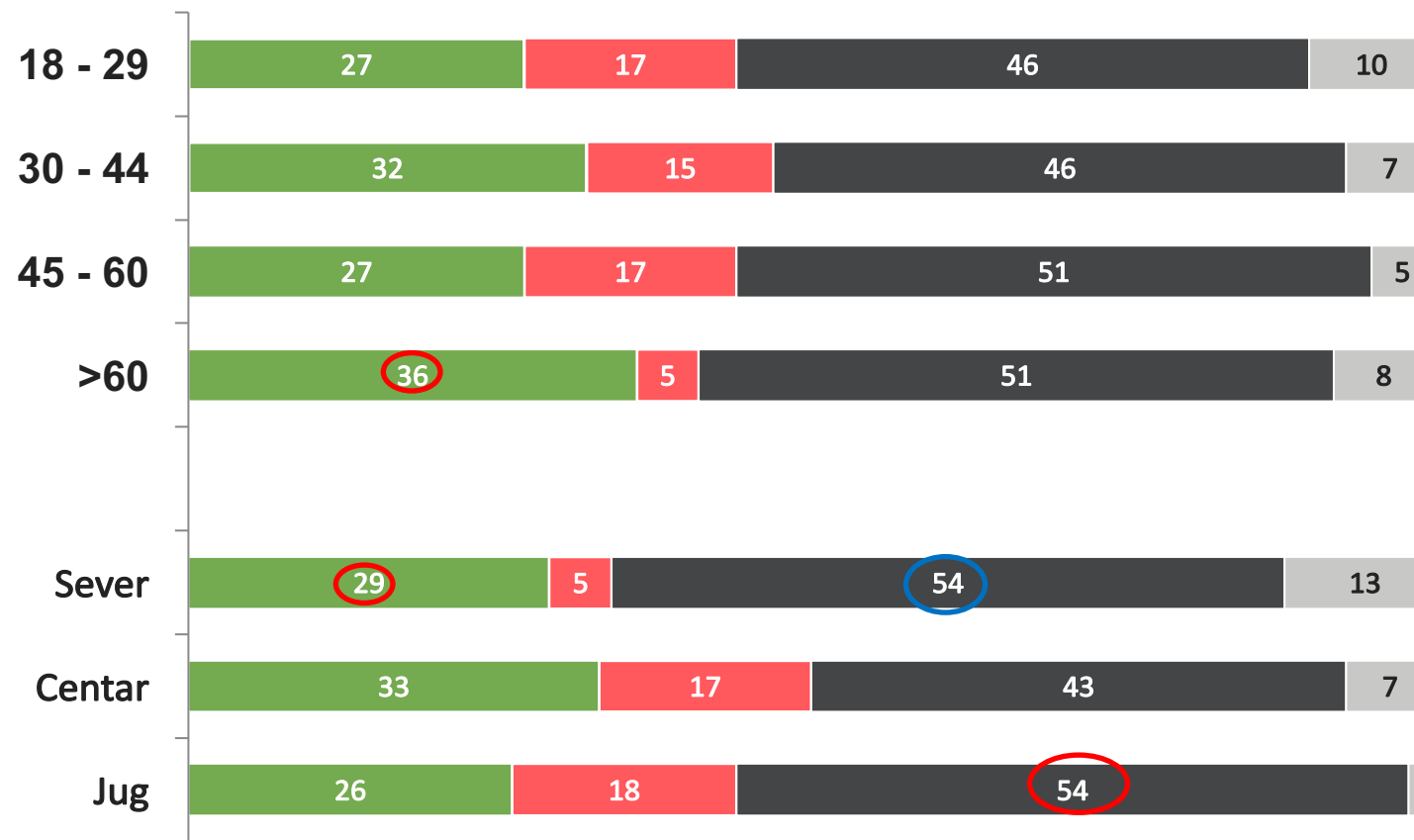

Šta je po Vašem mišljenju, veći problem u Crnoj Gori-korupcija na visokom nivou, koja se dešava u političkom i poslovnom vrhu ili korupcija na nižim nivoima, koja se odvija u bolnicama, školama, među policajcima i drugim državnim službenicima?

Total populacija CG

■ Korupcija na visokom nivou ■ Korupcija na nižim nivoima ■ Podjednako ■ Odbija da odgovori

○ Stat. značajno više u odnosu na Total

○ Stat. značajno niže u odnosu na Total

Baza: Ukupna populacija Crne Gore, N=1044

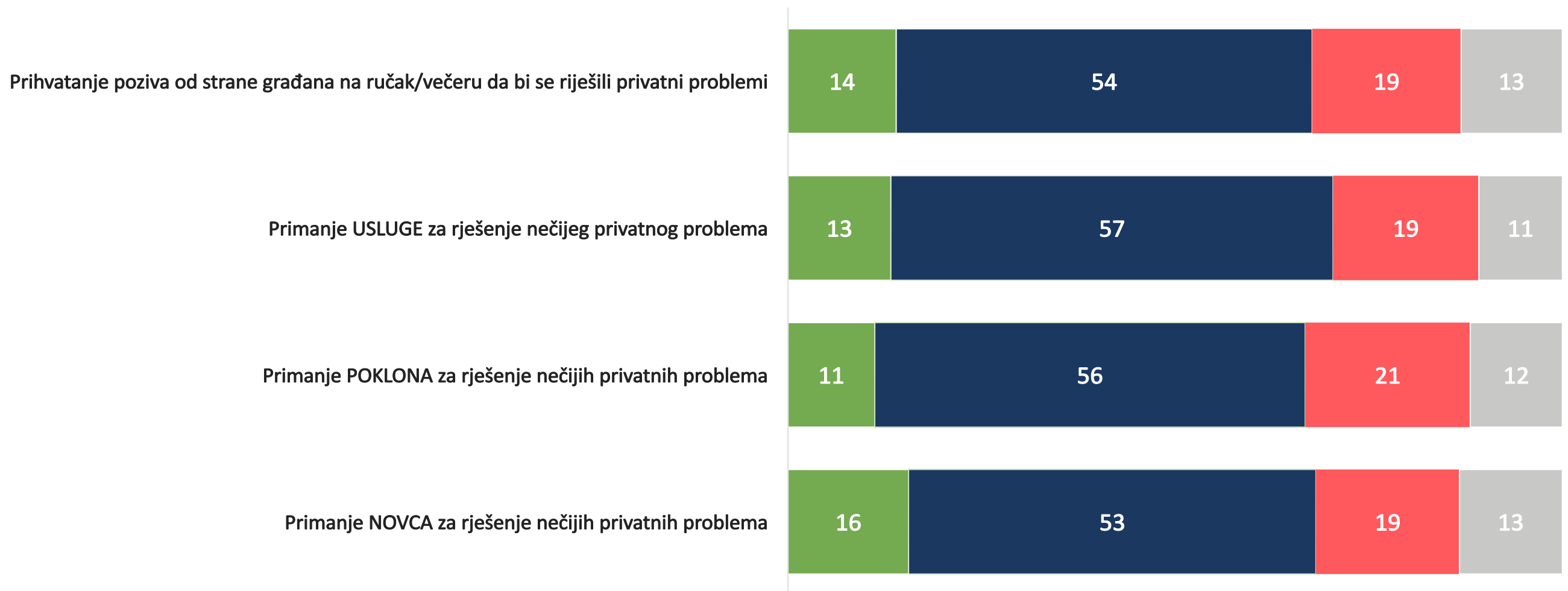
Percepcija prisustva korupcije na lokalnom nivou

Uzimajući u obzir pojedine oblike koruptivnog ponašanja pokazuje se da se svi ispitivani oblici korupcije percipiraju ili kao jednako prisutni, ili kao učestaliji na lokalnom nego na državnom nivou.

U kojoj mjeri smatrate da su sljedeći postupci prisutni na lokalnom nivou (npr. u školama, bolnicama, među policajcima...) u odnosu na državni nivo?

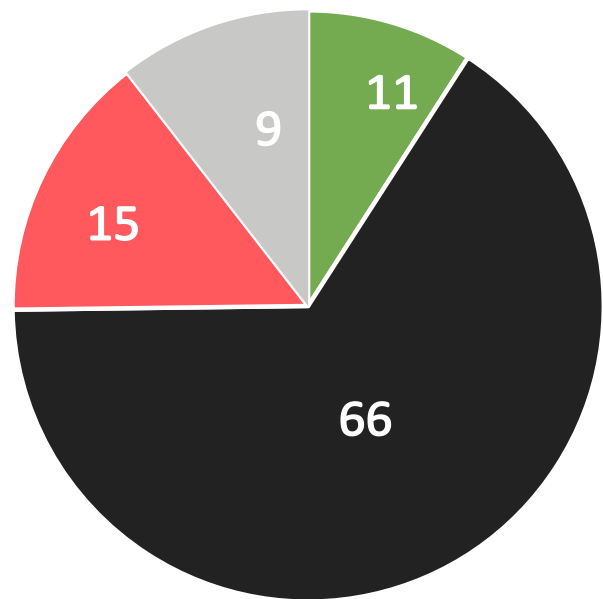
■ Manje nego na državnom nivou   ■ Isto kao i na državnom nivou   ■ Više nego na državnom nivou   ■ Ne zna

Baza: Ukupna populacija Crne Gore, N=1044

Govoreći o korišćenju partijskih veza radi rješavanja problema na lokalnom nivou, dvije trećine građana CG vjeruje da je korišćenje ove veze jednako zastupljeno kao na državnom nivou.

A šta biste rekli, da li je rješavanje problema zahvaljujući partijskim vezama u većoj mjeri prisutno na lokalnom nivou nego na državnom nivou?

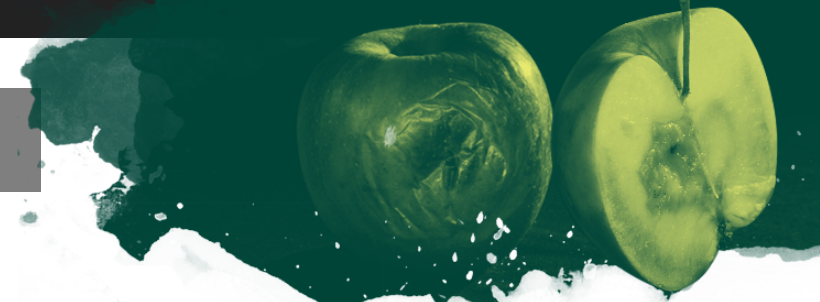
- Manje nego na državnom nivou
- Isto kao na državnom nivou
- Više nego na državnom nivou
- Odbija da odgovori

- Manje nego na državnom nivou
- Podjednako
- Ne zna
- Više nego na državnom nivou

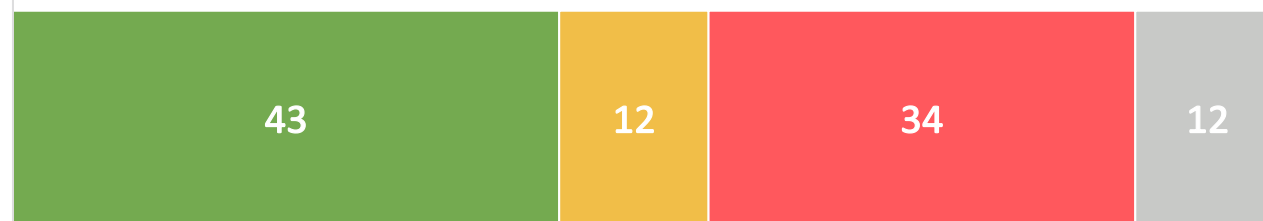
U prosjeku, više od 40% građana je čulo za neki od navedenih oblika korupcije u mjestu u kojem žive, a za svaki od njih, čak trećina je navela da su se ovi slučajevi odigravali više puta.

Da li poznajete ili ste čuli u Vašoj okolini/mjestu za slučaj:

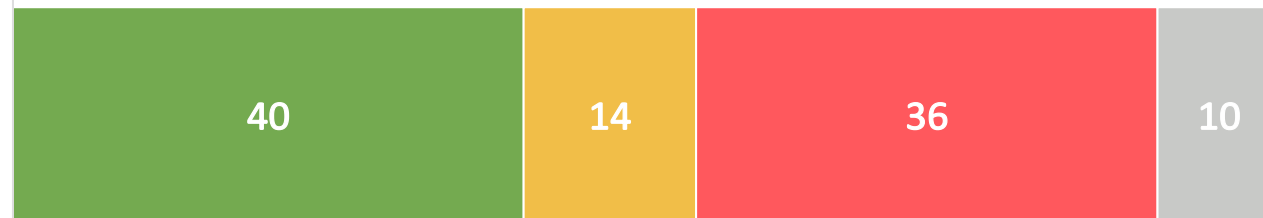

■ Ne, ne znam ni za jedan takav slučaj   ■ Da, jednom   ■ Da, više puta   ■ Odbija da odgovori

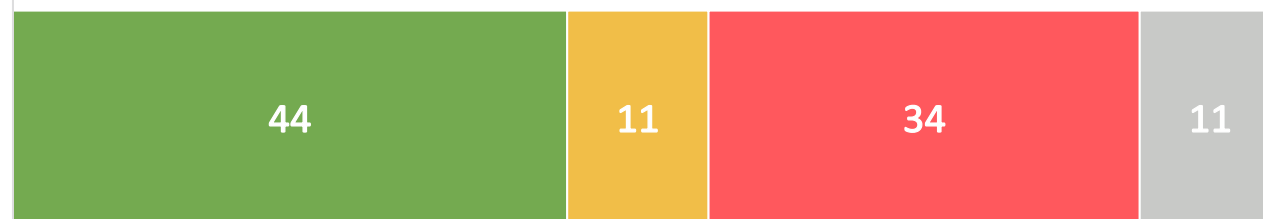
Davanja novca nekom službeniku radi rješavanja privatnog problema

Davanja poklona nekom službeniku radi rješavanja privatnog problema

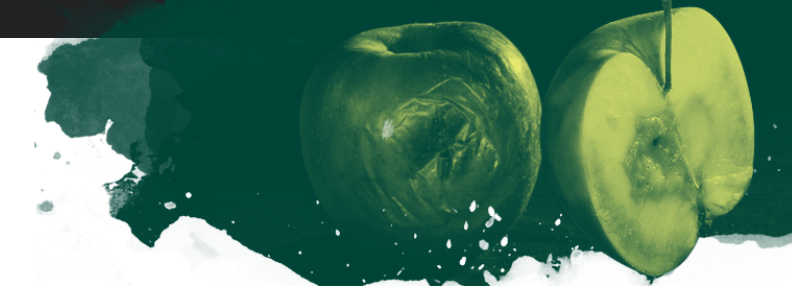

Činjenja usluge nekom službeniku radi rješavanja privatnog problema

Baza: Ukupna populacija Crne Gore, N=1044

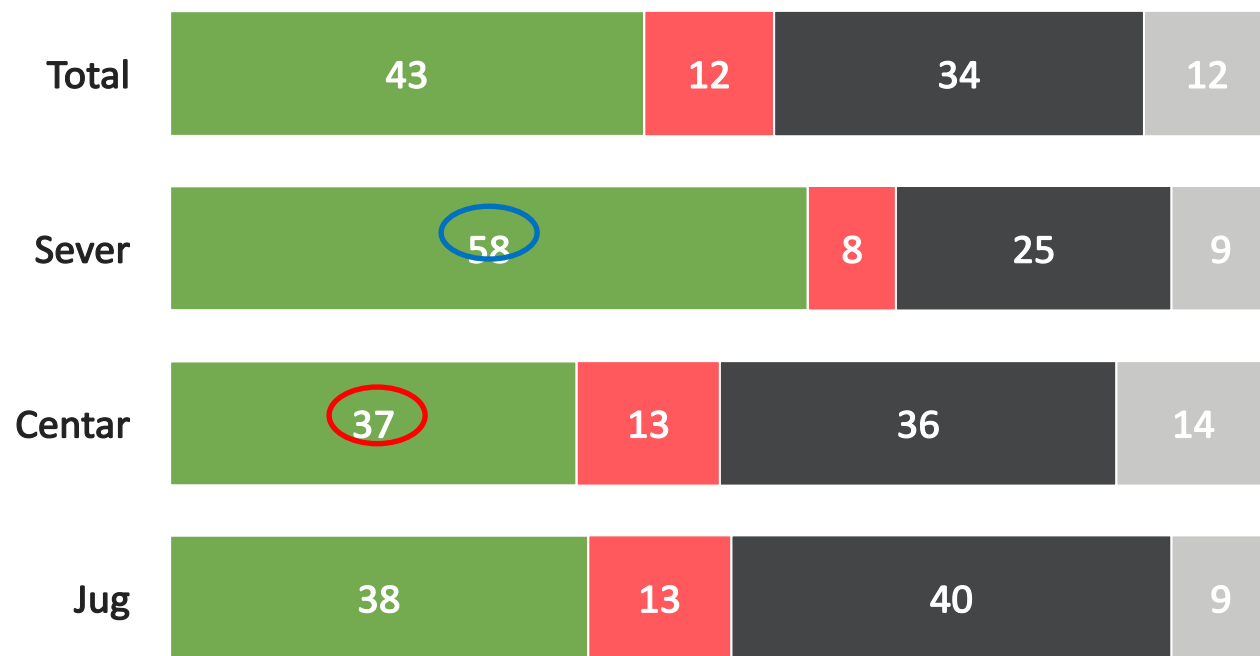
Uočavaju se značajne razlike po regionu u stepenu percepcije korupcije u odnosu na sredinu u kojoj građani žive – generalno, građani Sjevera Crne Gore češće od prosjeka za sve oblike korupcije ističu da ne znaju za navedene oblike korupcije u njihovoj sredini.

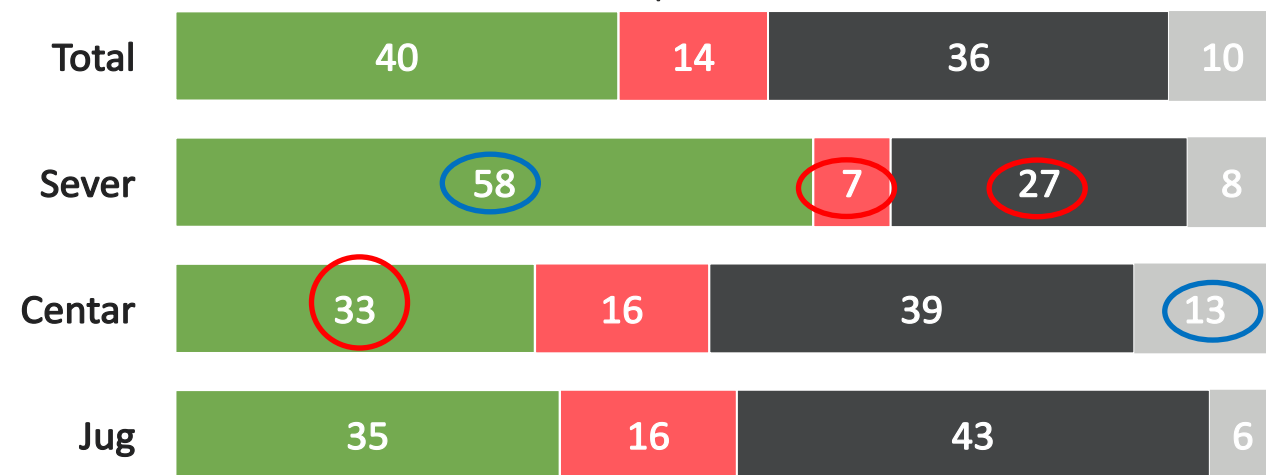
Da li poznajete ili ste čuli u Vašoj okolini/mjestu za slučaj:

- Ne, ne znam ni za jedan takav slučaj
- Da, jednom
- Da, više puta
- Odbija da odgovori

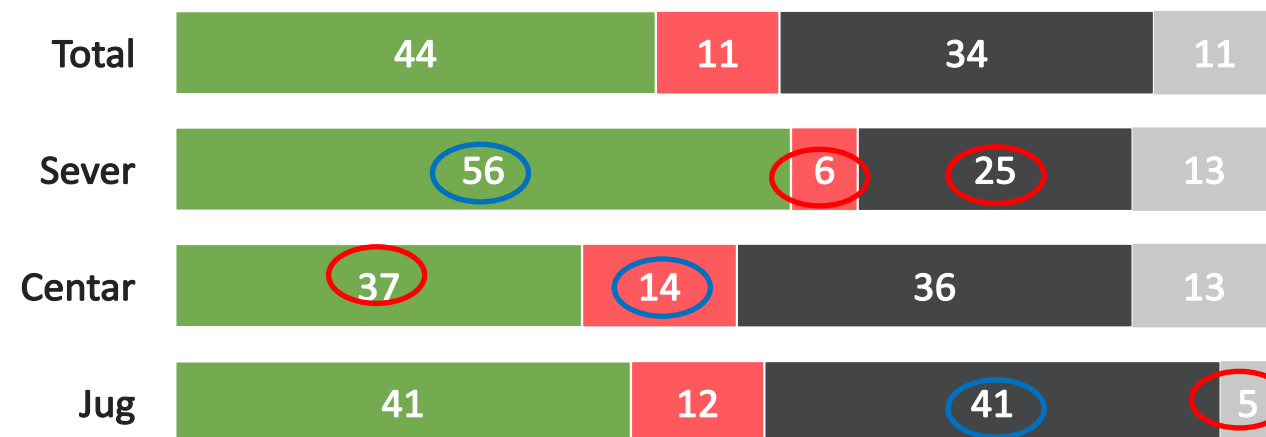
Davanja novca nekom službeniku radi rješavanja privatnog problema

Davanja poklona nekom službeniku radi rješavanja privatnog problema

Činjenja usluge nekom službeniku radi rješavanja privatnog problema

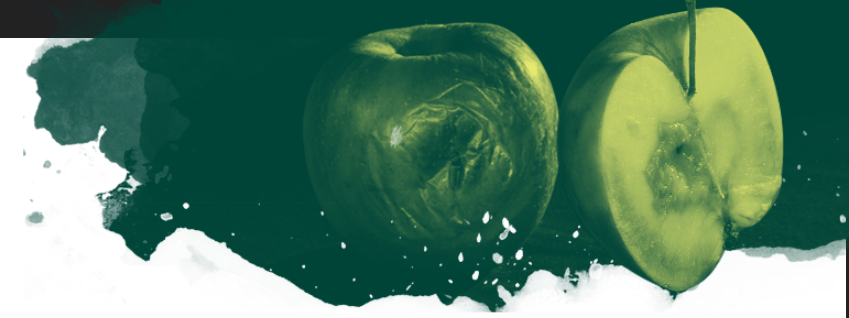

○ Stat. značajno više u odnosu na Total

○ Stat. značajno niže u odnosu na Total

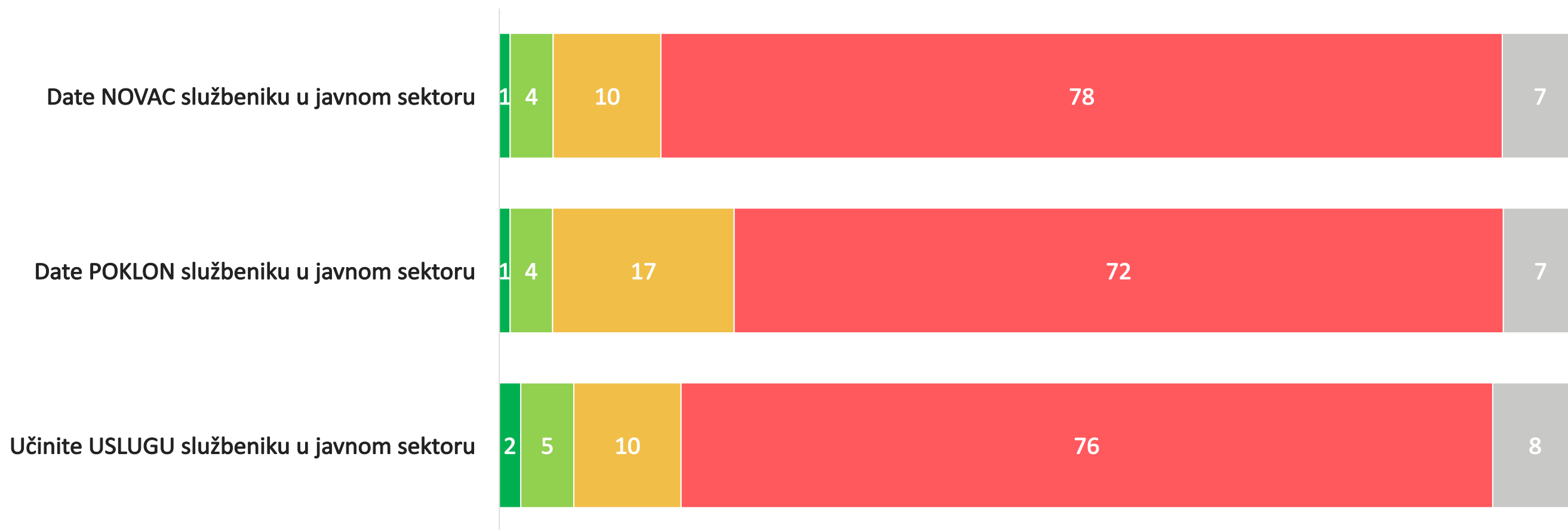
Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

Ipak, govoreći o ličnim iskustvima, građani Crne Gore u značajno manjoj mjeri izvještavaju o iskustvima sa korupcijom – petina građana navodi da je imalo priliku da pruži poklon službeniku u javnom sektoru, dok se o ostalim oblicima korupcije rjeđe izvještava.

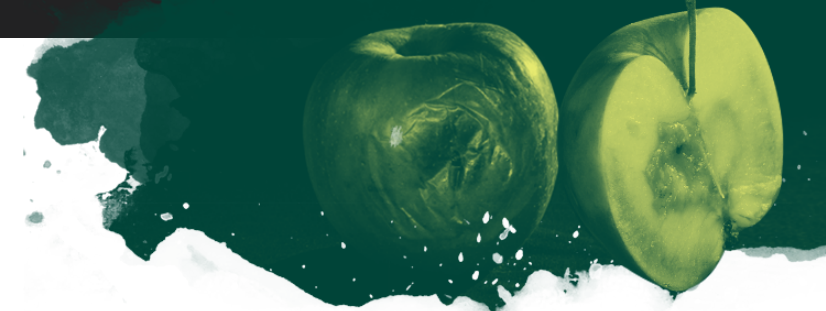
Kad god ste kontaktirali službenike u javnom sektoru u protekloj godini, koliko često ste morali da:

■ U svim slučajevima   ■ U većini slučajeva   ■ U rijetkim slučajevima   ■ Ni u jednom slučaju   ■ Odbija da odgovori

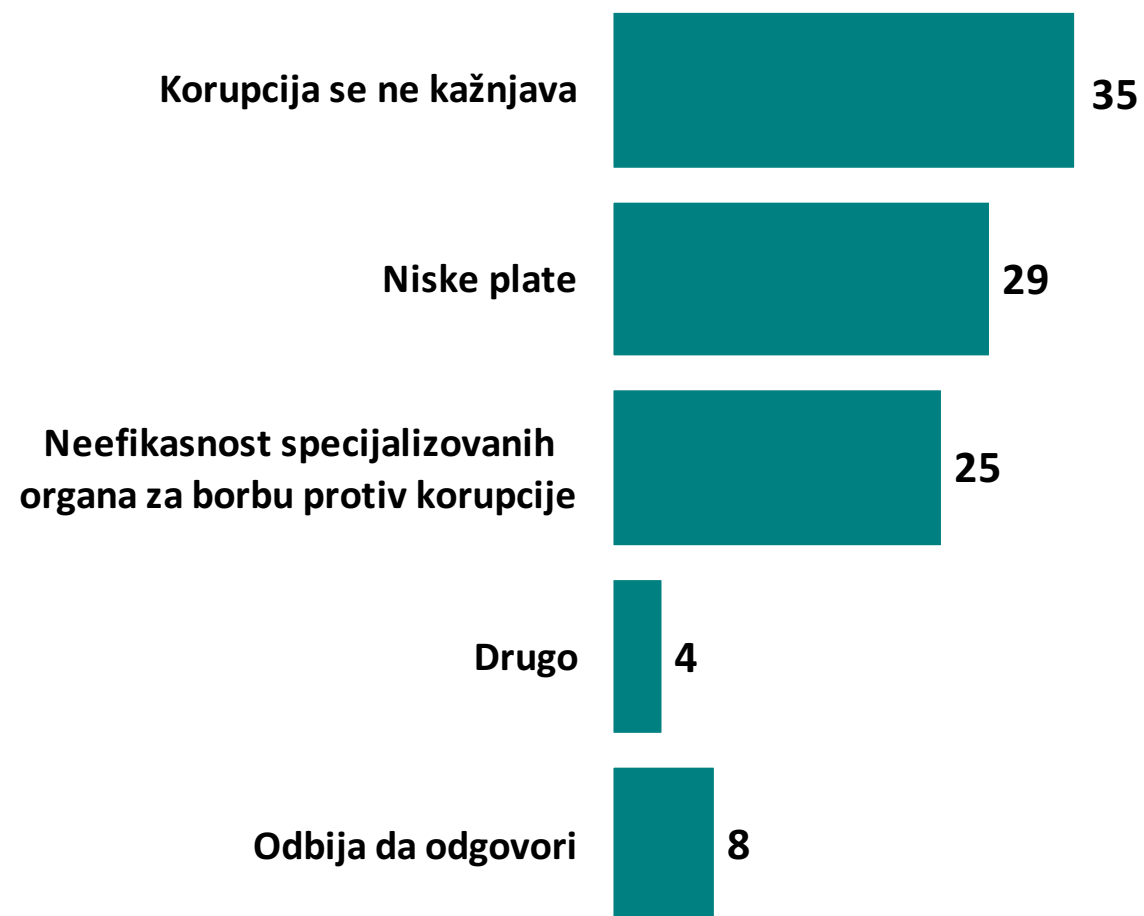

Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

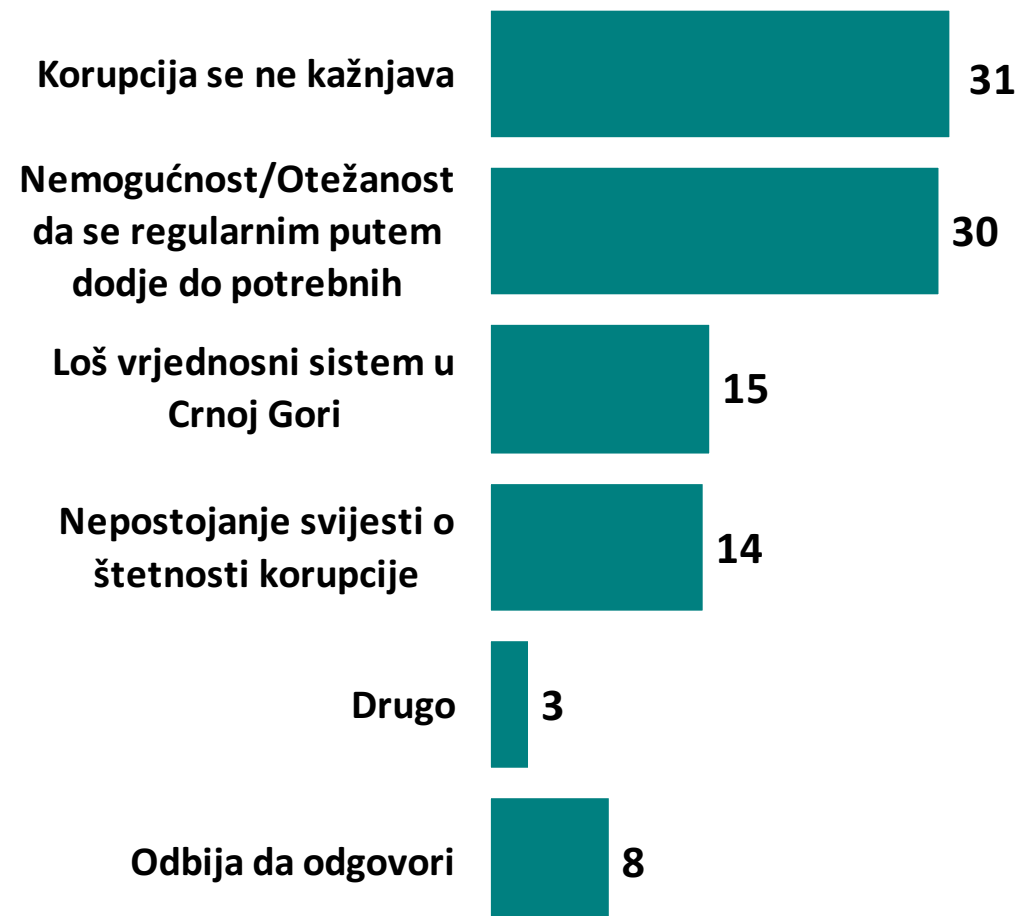
Građani Crne Gore percipiraju iste razloge i za primanje i za davanje mita u sredini u kojoj žive - nekažnjavanje korupcije. Od ostalih faktora za primanje i davanje mita se navode oni koji se ne tiču direktne odgovornosti pojedinaca za učešće u ovim radnjama.

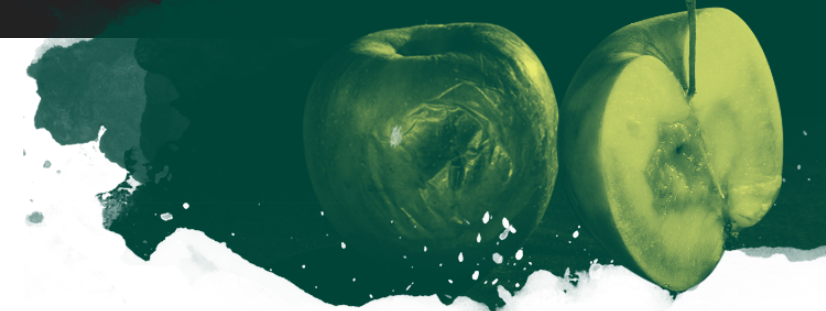
Šta mislite, u Vašem mjestu, koji je glavni razlog za PRIMANJE mita?

A koji je glavni razlog za DAVANJE mita u Vašem mjestu?

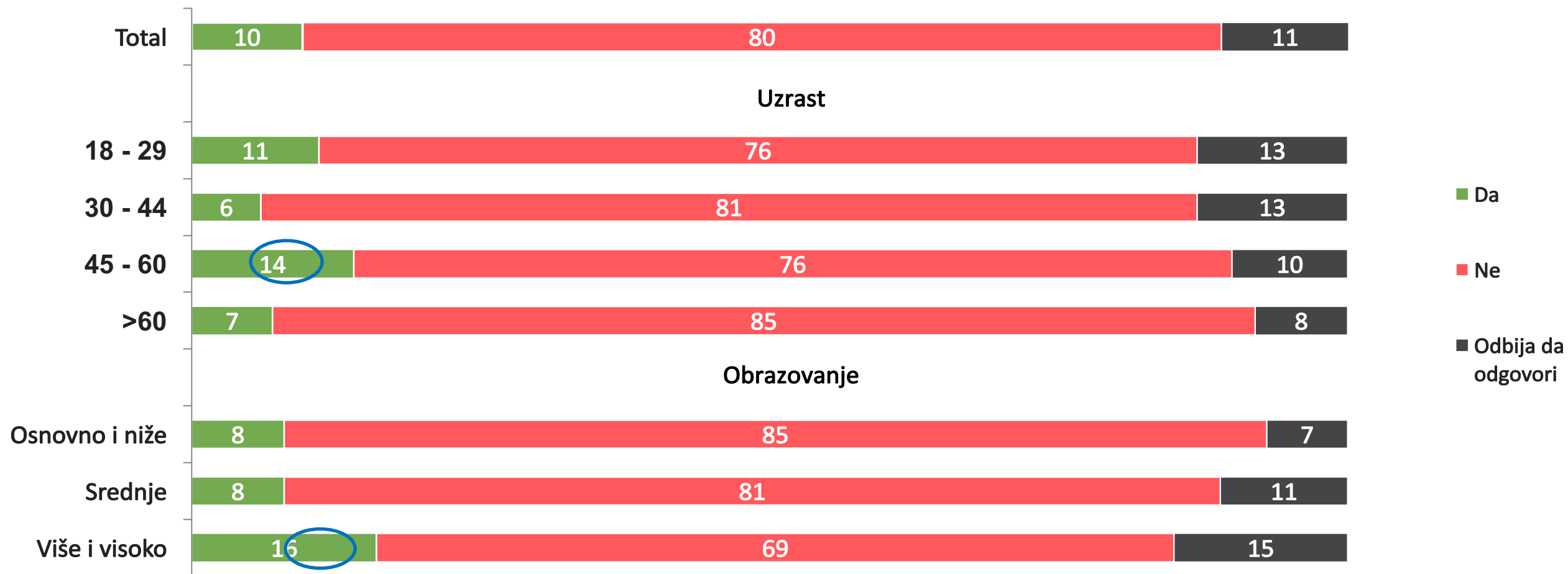

Svaki deseti građanin Crne Gore zna nekoga ko je imao iskustva sa pozitivnim ishodom prijavljivanja slučaja korupcije. Građani koji iskazuju veći stepen upoznatosti su češće od prosjeka građani starosti od 45 do 60 godina i građani visokog obrazovanja.

A da li znate za neki slučaj korupcije u mjestu u kojem živite koji je prijavljen i koji je presuđen u korist oštećenog?

U %

○ Stat. značajno više u odnosu na Total

○ Stat. značajno niže u odnosu na Total

Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

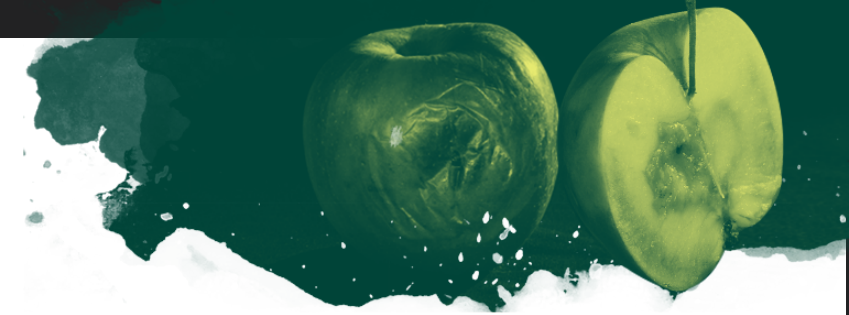

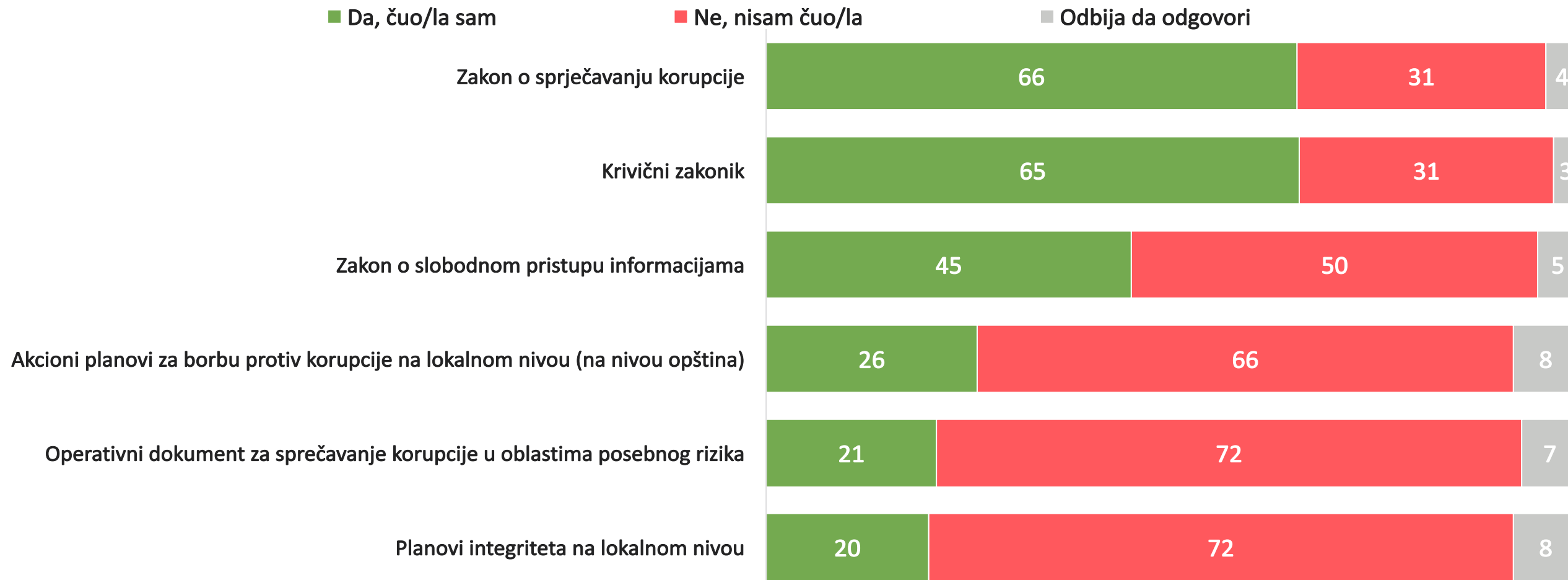
Upoznatost sa zvaničnim dokumentima

U prosjeku, dvije trećine građana je upoznato sa visokim zvaničnim dokumentima koji su u vezi borbe protiv korupcije. Značajno manja upoznatost se registruje za akcije i operativne planove.

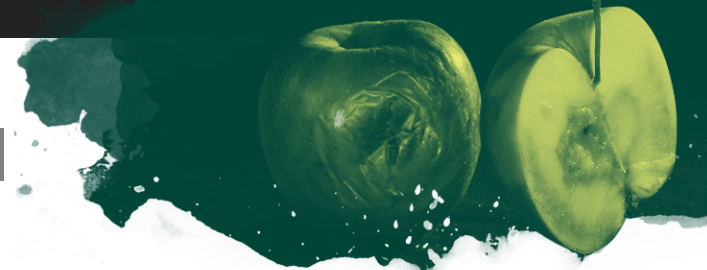

Da li ste čuli za sljedeća dokumenta vezana za borbu protiv korupcije u Crnoj Gori?

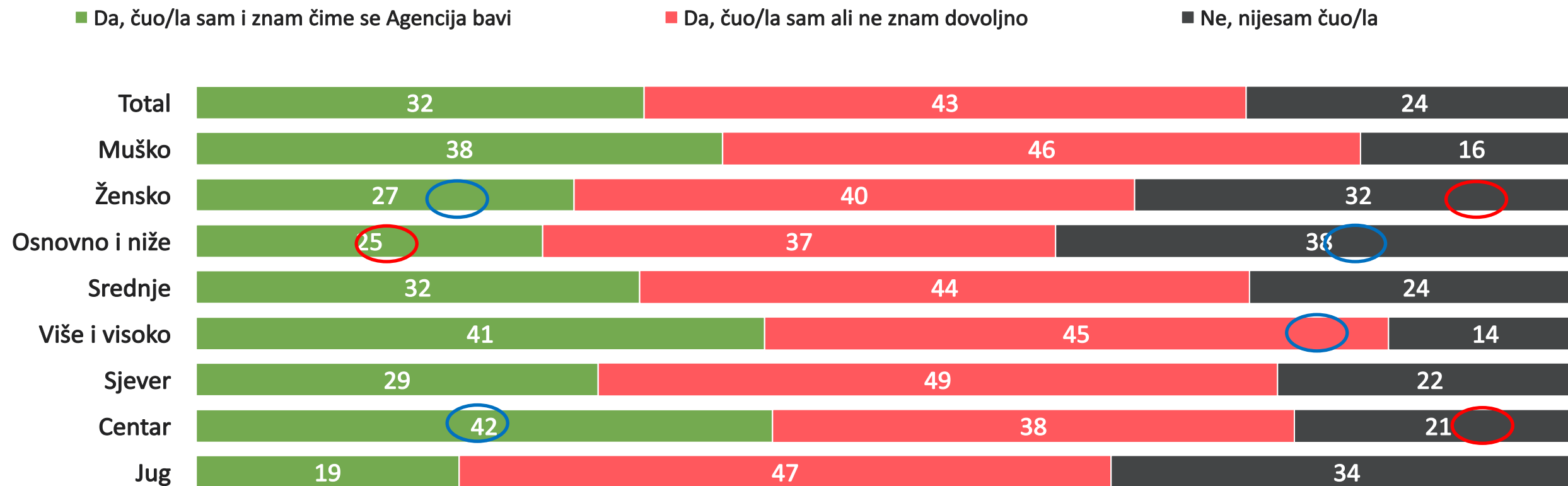

Baza: Ukupna populacija Crne Gore, N=1044

Iako skoro tri četvrtine građana ima neko znanje o Agenciji za sprječavanje korupcije, čak 43% građana otvoreno ističe da ne zna dovoljno o ovoj instituciji. Građanke Crne Gore, oni sa osnovnim obrazovanjem, kao i građani juga Crne Gore češće od prosjeka ističu da ne znaju za ovu instituciju.

Da li ste čuli za Agenciju za sprječavanje korupcije?

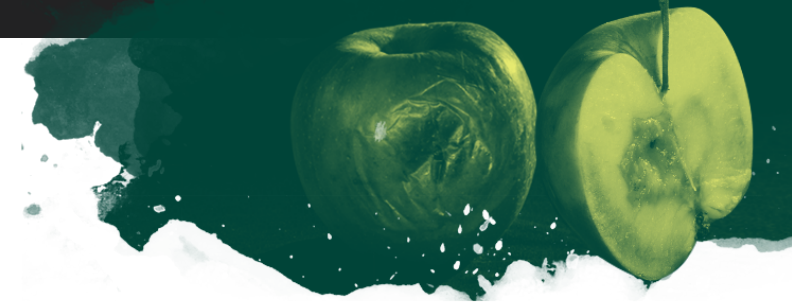

○ Stat. značajno više u odnosu na Total

○ Stat. značajno niže u odnosu na Total

Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

Oni građani koji navode da su prethodno čuli za Agenciju za sprječavanje korupcije, pokazuju adekvatan stepen znanja o aktivnostima ove institucije. Ipak, svaki deseti građanin odbija da odgovori na ovo pitanje.

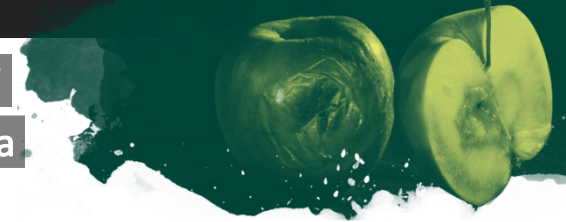

Koje su aktivnosti Agencije za sprječavanje korupcije?

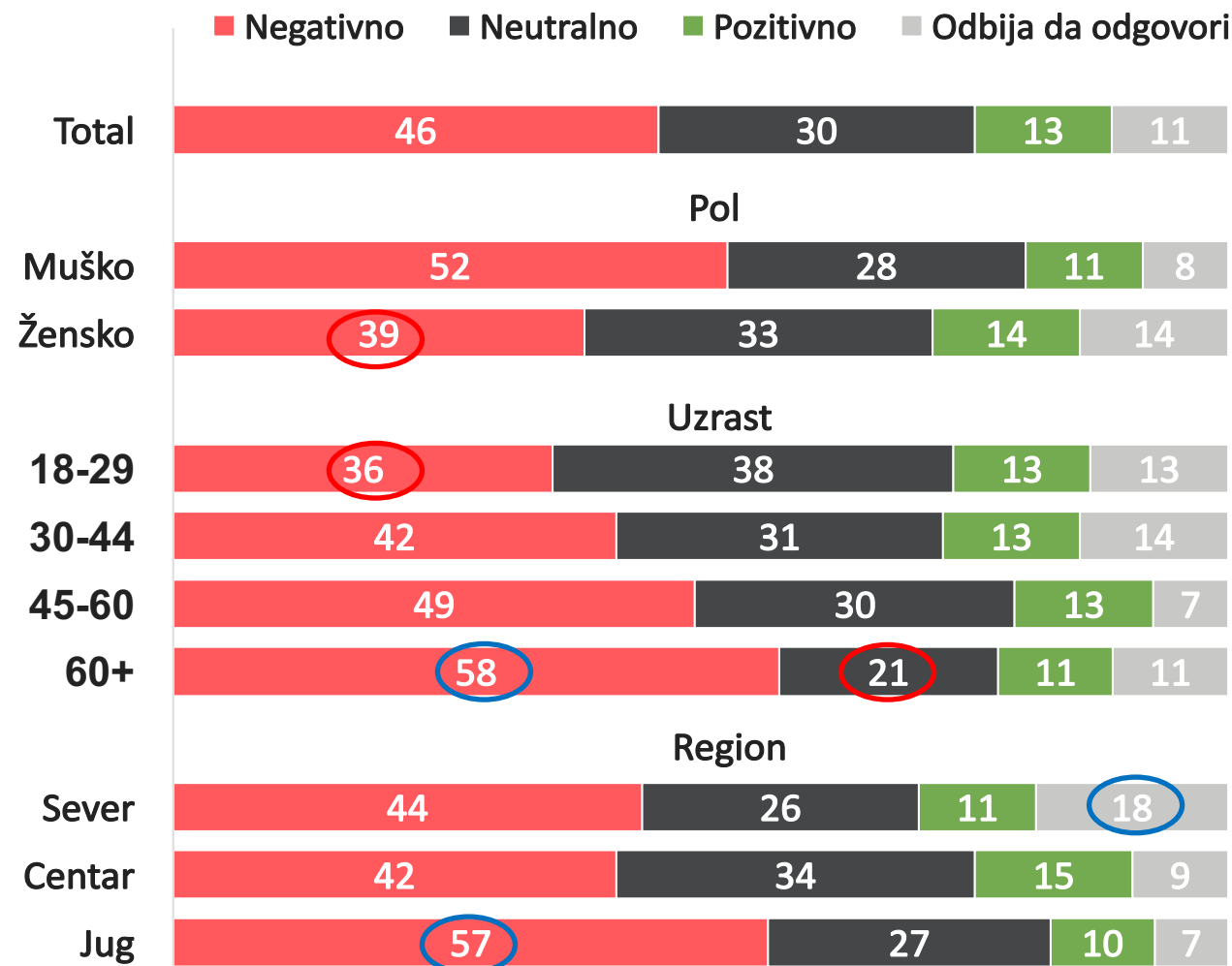
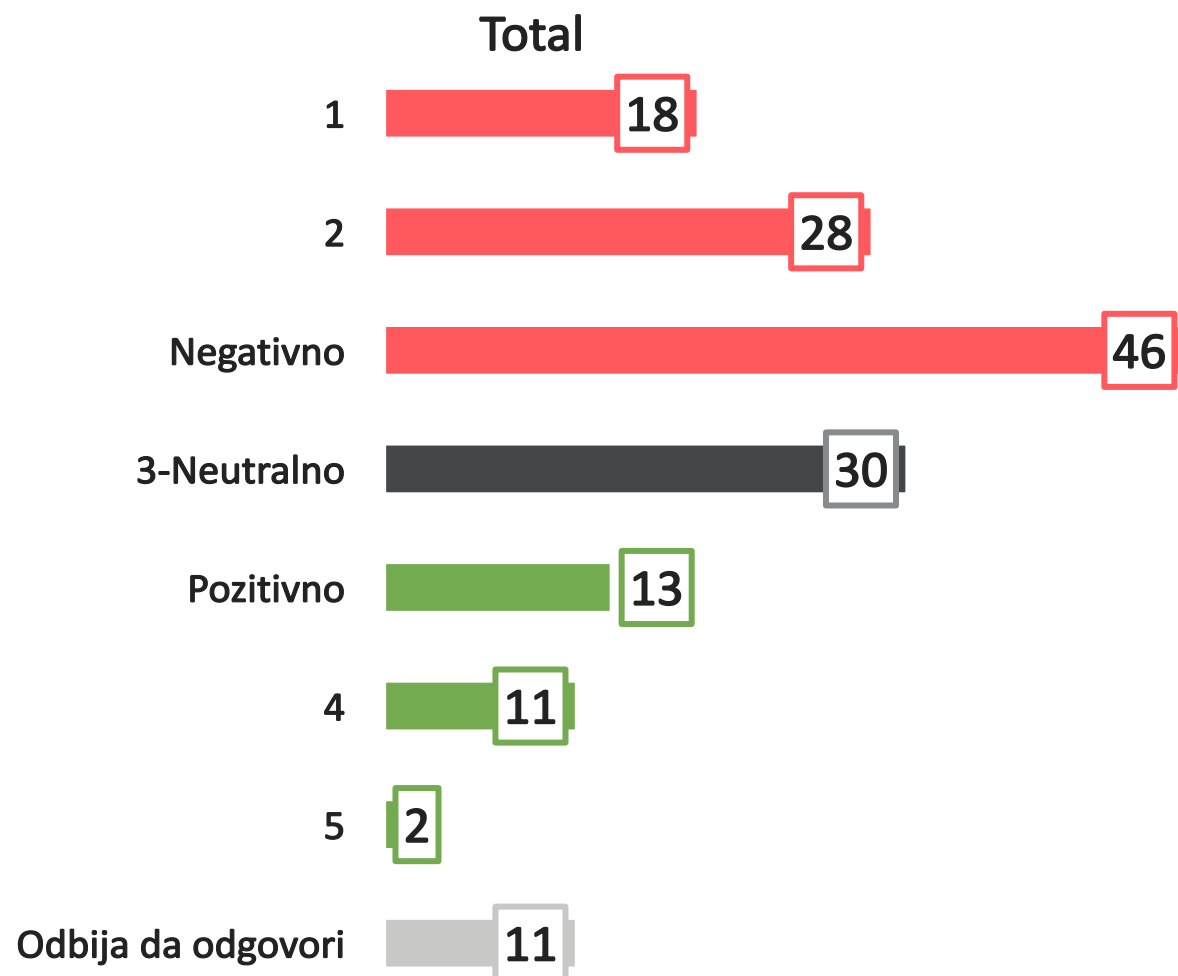

Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, koja je čula za Agenciju za sprječavanje korupcije, N= 789 (76% ukupne populacije)

Istovremeno, među onim građanima koji znaju za Agenciju za sprječavanje korupcije nije prisutno pozitivno mišljenje o ovoj instituciji – svega 13% građana ima pozitivno mišljenje, dok skoro polovina građana ima opozitan stav. Negativnijeg mišljenja o ovoj instituciji su najstariji građani i građani sa juga Crne Gore

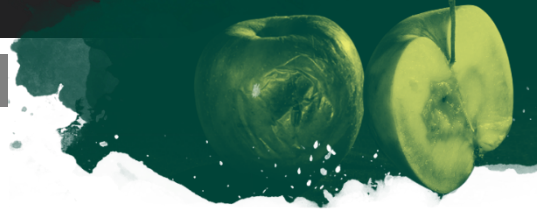
Kako biste ocijenili rad Agencije za sprječavanje korupcije ocjenama kao u školi od 1 do 5?

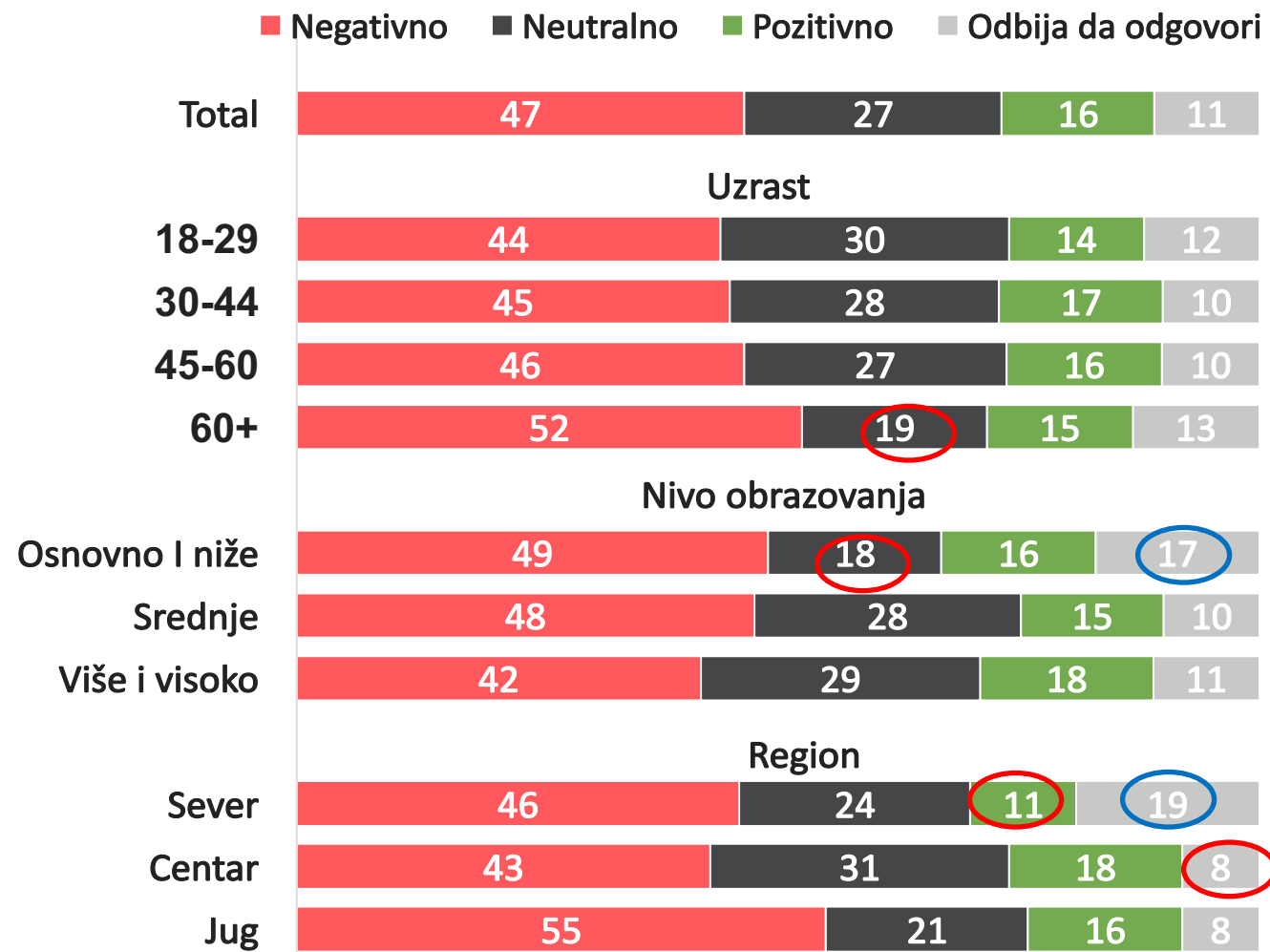
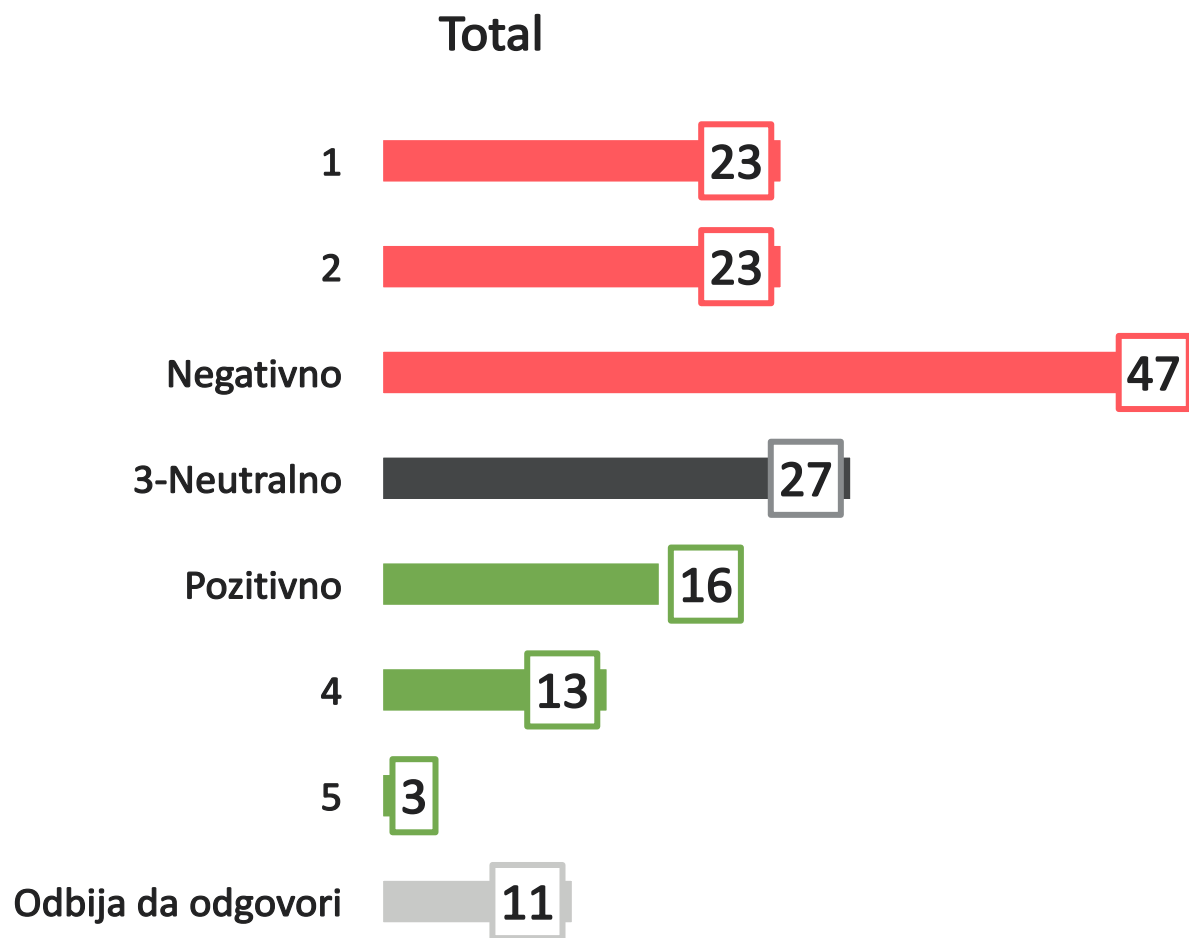
Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, koja je čula za Agenciju za sprječavanje korupcije, N= 789 (76% ukupne populacije)

○ Stat. značajno više u odnosu na Total
 ○ Stat. značajno niže u odnosu na Total

Govoreći o Specijalnom državnom tužilaštvu, građani Crne Gore generišu sličan stav prema ovoj instituciji kao i prema Agenciji za sprječavanje korupcije – skoro polovina građana ima negativan stav prema ovoj instituciji, a u prosjeku nešto manje od četvrtine građana ovoj instituciji daje najnižu ocjenu u borbi protiv korupcije.

Kako biste ocijenili rad Specijalnog državnog tužilaštva u borbi protiv korupcije ocjenama kao u školi od 1 do 5?

○ Stat. značajno više u odnosu na Total

○ Stat. značajno niže u odnosu na Total

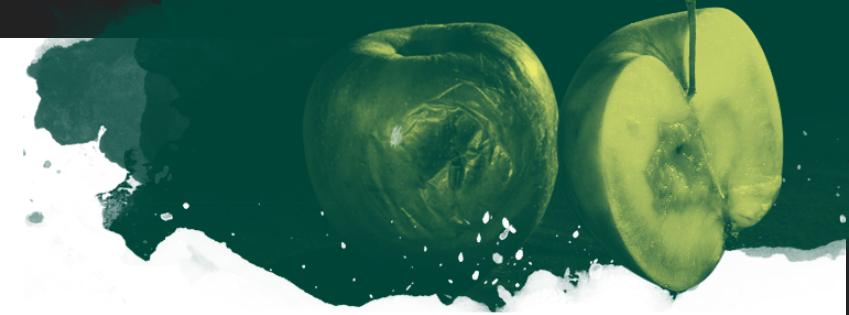
Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

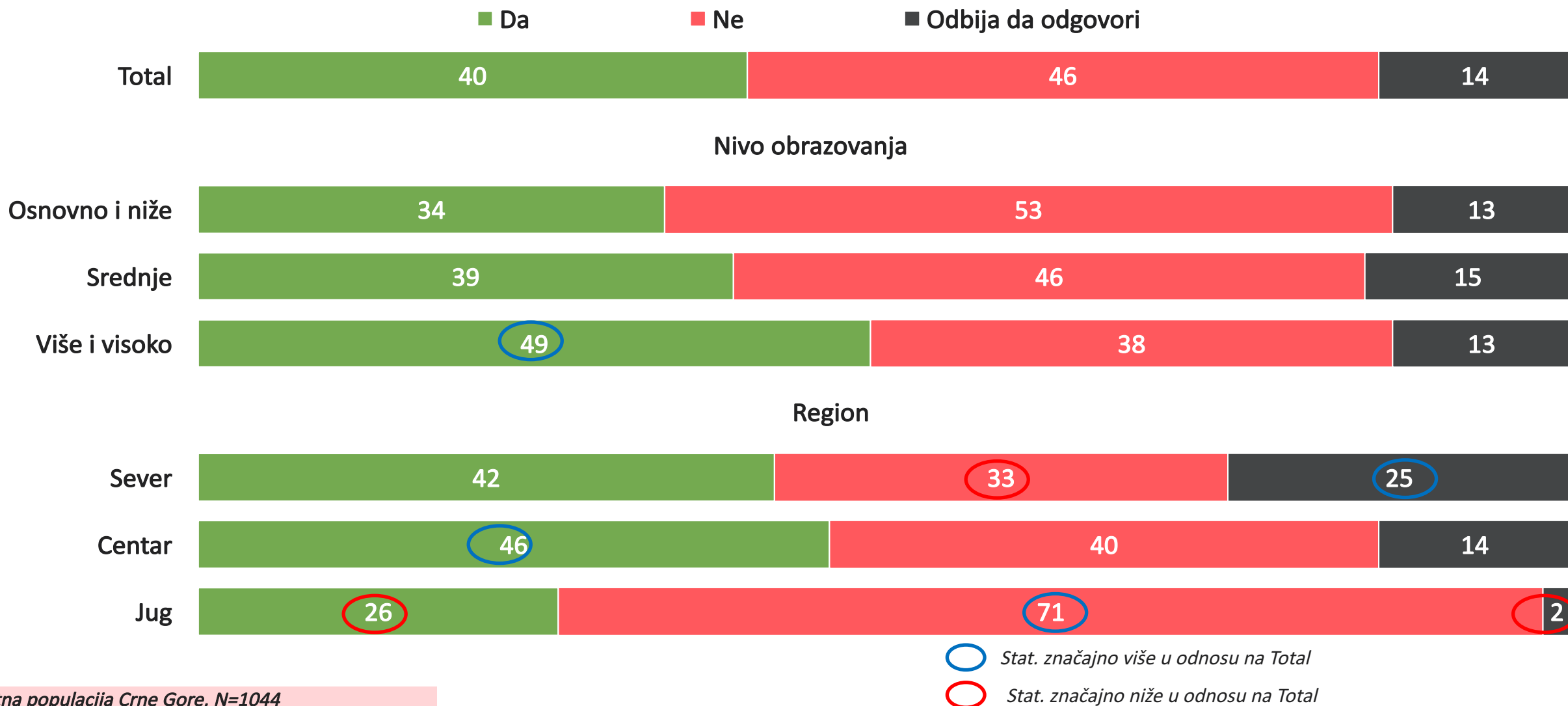
Spremnost za prijavljivanjem korupcije

Ipak, spremnost za prijavljivanjem korupcije izostaje kod skoro polovine građana Crne Gore – veću spremnost od prosjeka iskazuju građani sa visokim obrazovanjem, kao i građani koji žive u centralnom regionu Crne Gore.

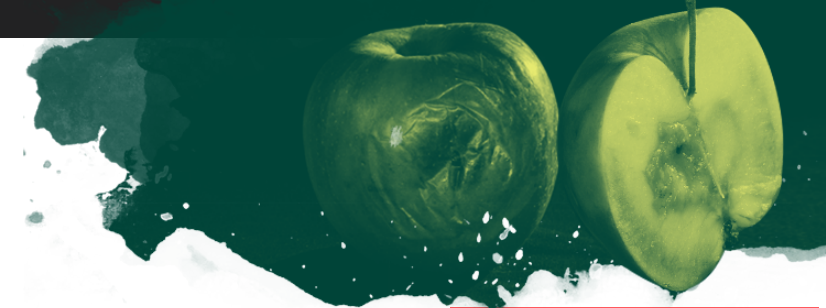
Sve u svemu, da li biste prijavili slučaj korupcije?

Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

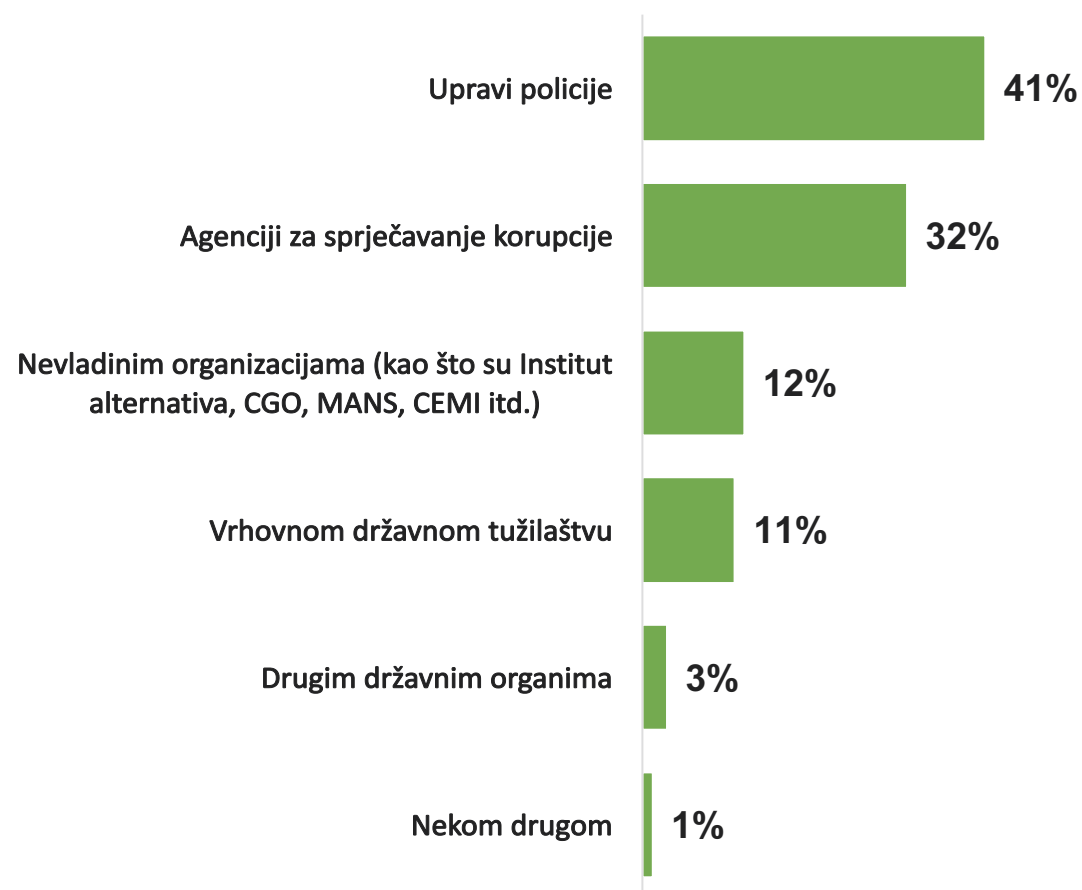
Za najveći procenat građana, policija predstavlja prvu instituciju kojoj bi se oni obratili ukoliko bi znali za slučaj korupcije. Agencija za sprječavanje korupcije se nalazi na drugom mjestu, dok bi se NVO sektoru na prvom mjestu obratilo u prosjeku, nešto više od desetine građana.

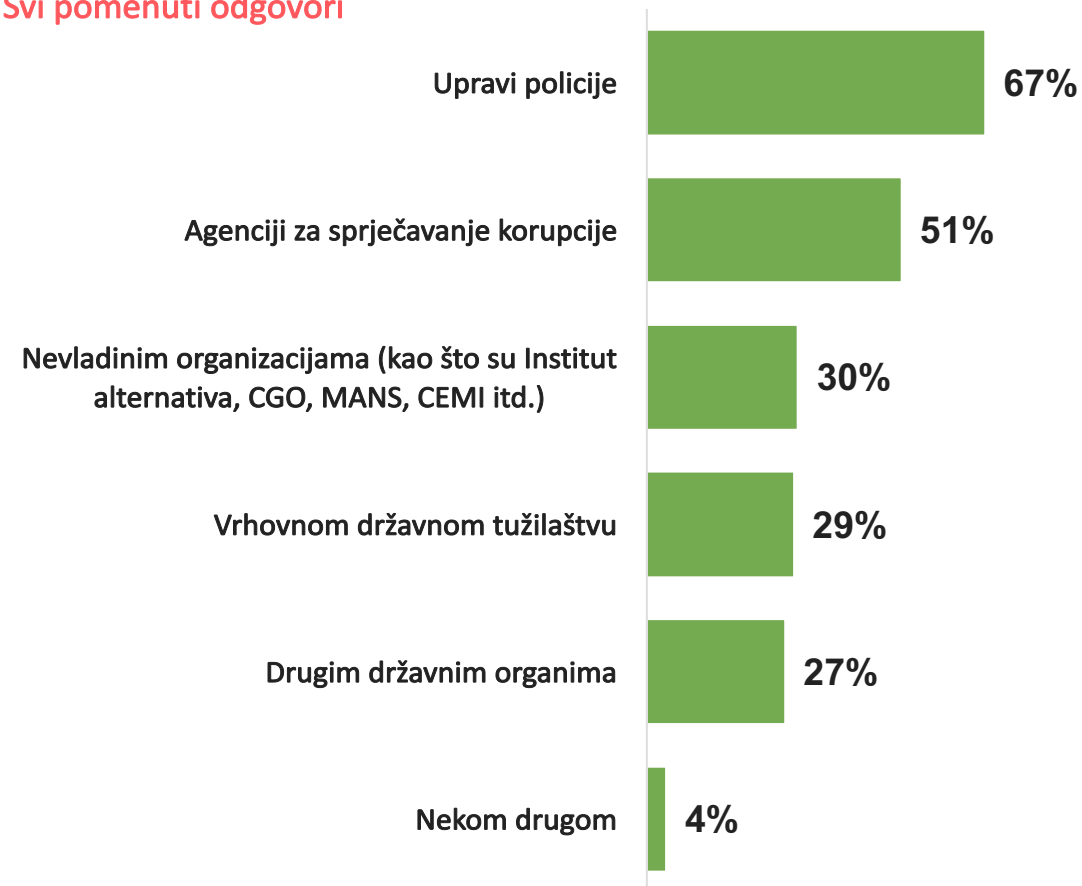
Višestruki odgovori

Kojoj konkretno instituciji biste prijavili slučaj korupcije?

Prvi odgovor

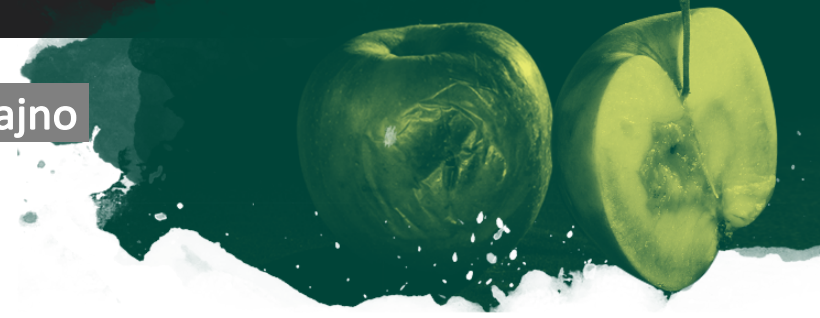

Svi pomenuti odgovori

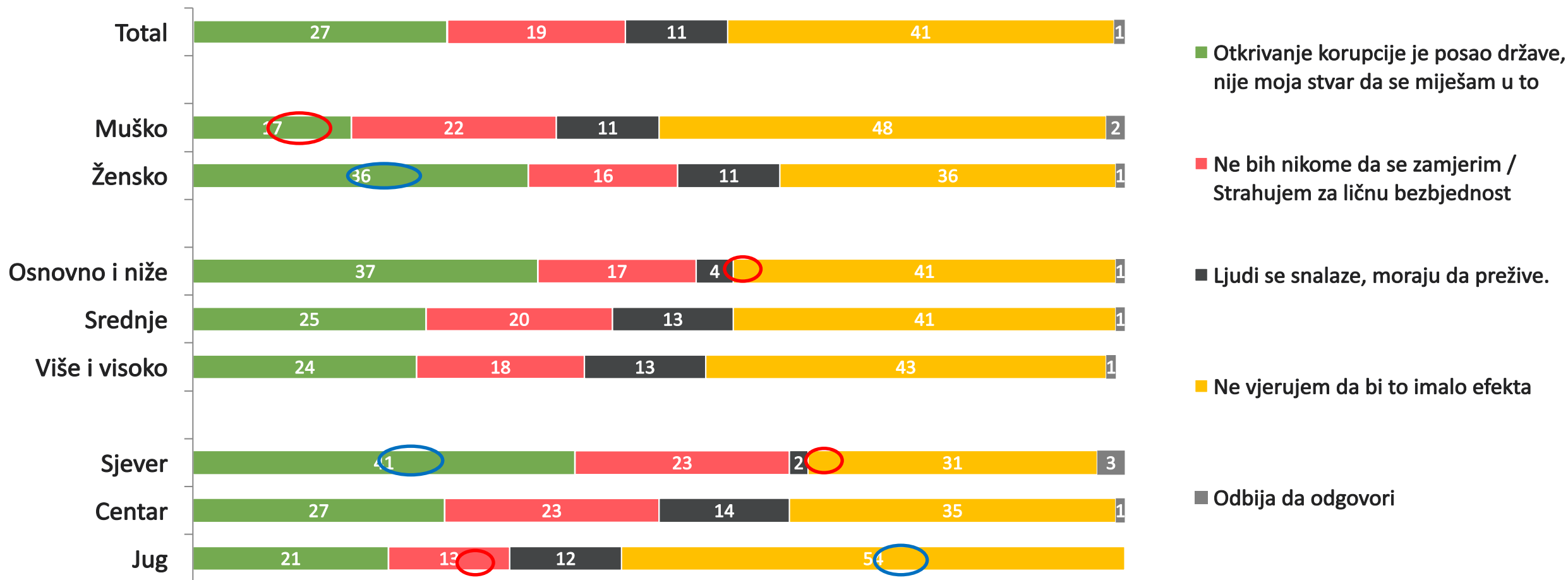

Baza: Oni koji bi prijavili slučaj korupcije, N=418

Neuviđanje lične odgovornosti i nepovjerenje u ishod za prijavljivanje slučajeva korupcije je značajno prisutno među onim građanima koji navode da ne bi prijavili slučaj korupcije. Kod najmanjeg procenta građana se uviđa opravdanje ovih događaja.

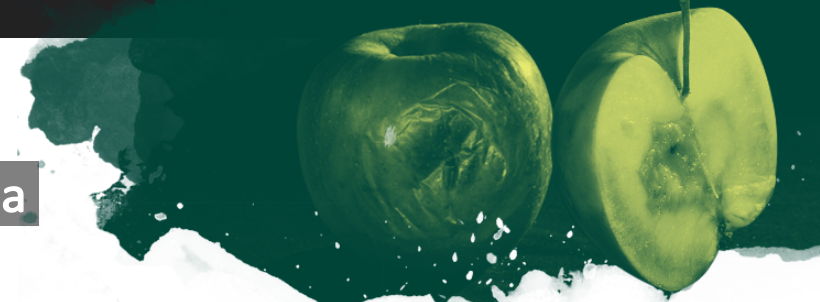
Zbog čega Vi lično ne biste prijavili slučaj korupcije?

Baza: Ukupna populacija Crne Gore, koja ne bi prijavila slučaj korupcije, N=475

○ Stat. značajno više u odnosu na Total
 ○ Stat. značajno niže u odnosu na Total

Stiče se utisak da anonimnost prijavljivanja nije značajan faktor prilikom donošenja odluke da li korupciju treba prijaviti ili ne – anonimnost bi isključivo pozitivnije djelovala na građane iz centralnog regiona Crne Gore.

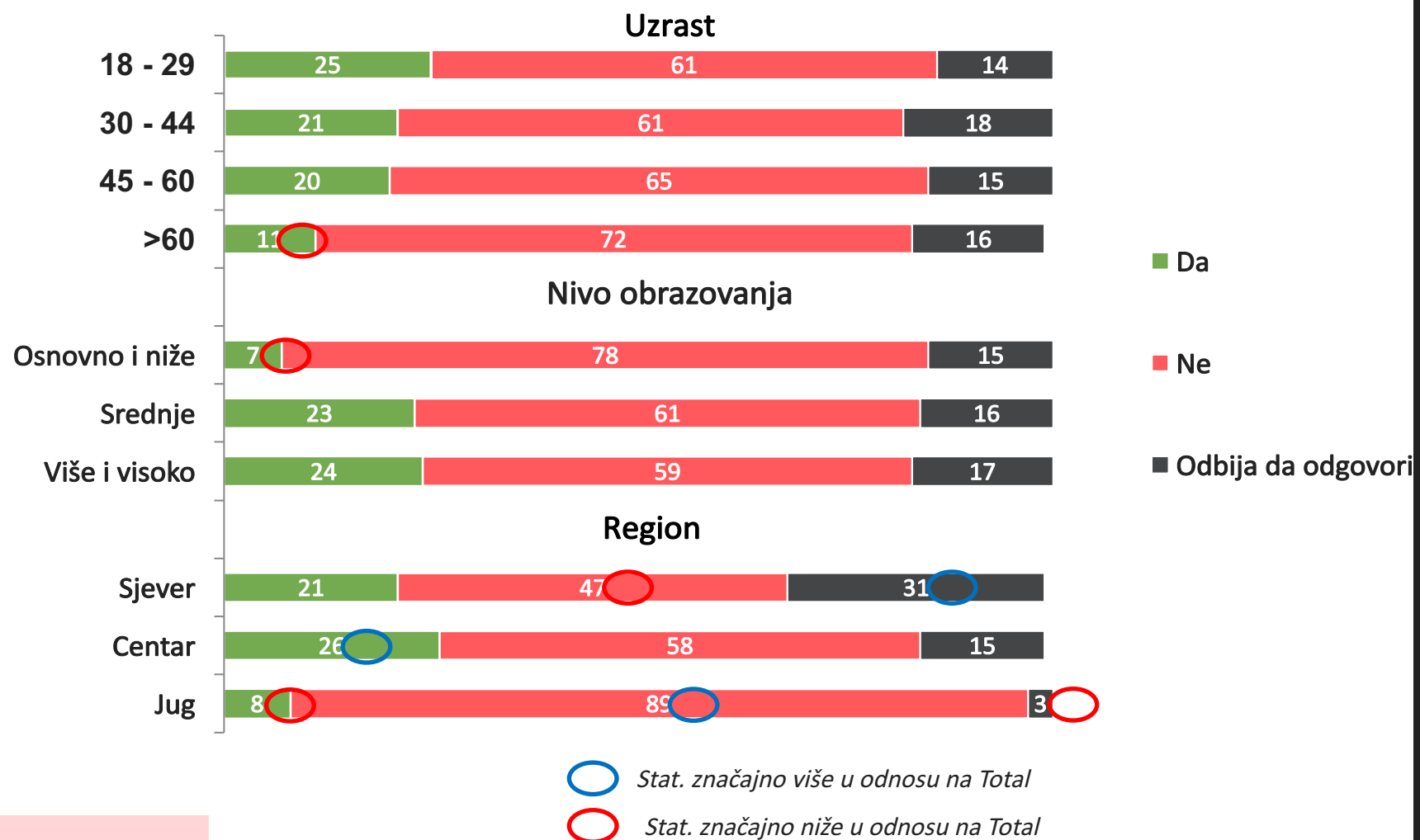
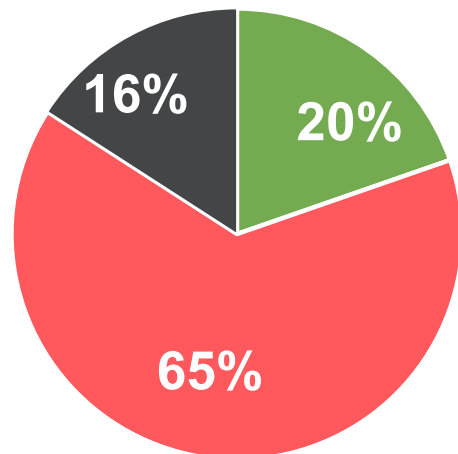

A ukoliko biste mogli anonimno da prijavite slučaj korupcije, tj. ako prilikom prijave ne biste morali da ostavljate nikakve lične podatke, da li biste tada prijavili slučaj korupcije?

U %

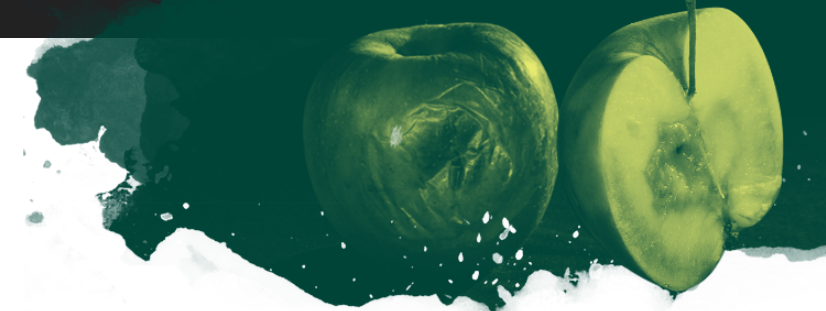
Oni koji ne bi prijavili slučaj korupcije, N= 626

- Da
- Ne
- Odbija da odgovori

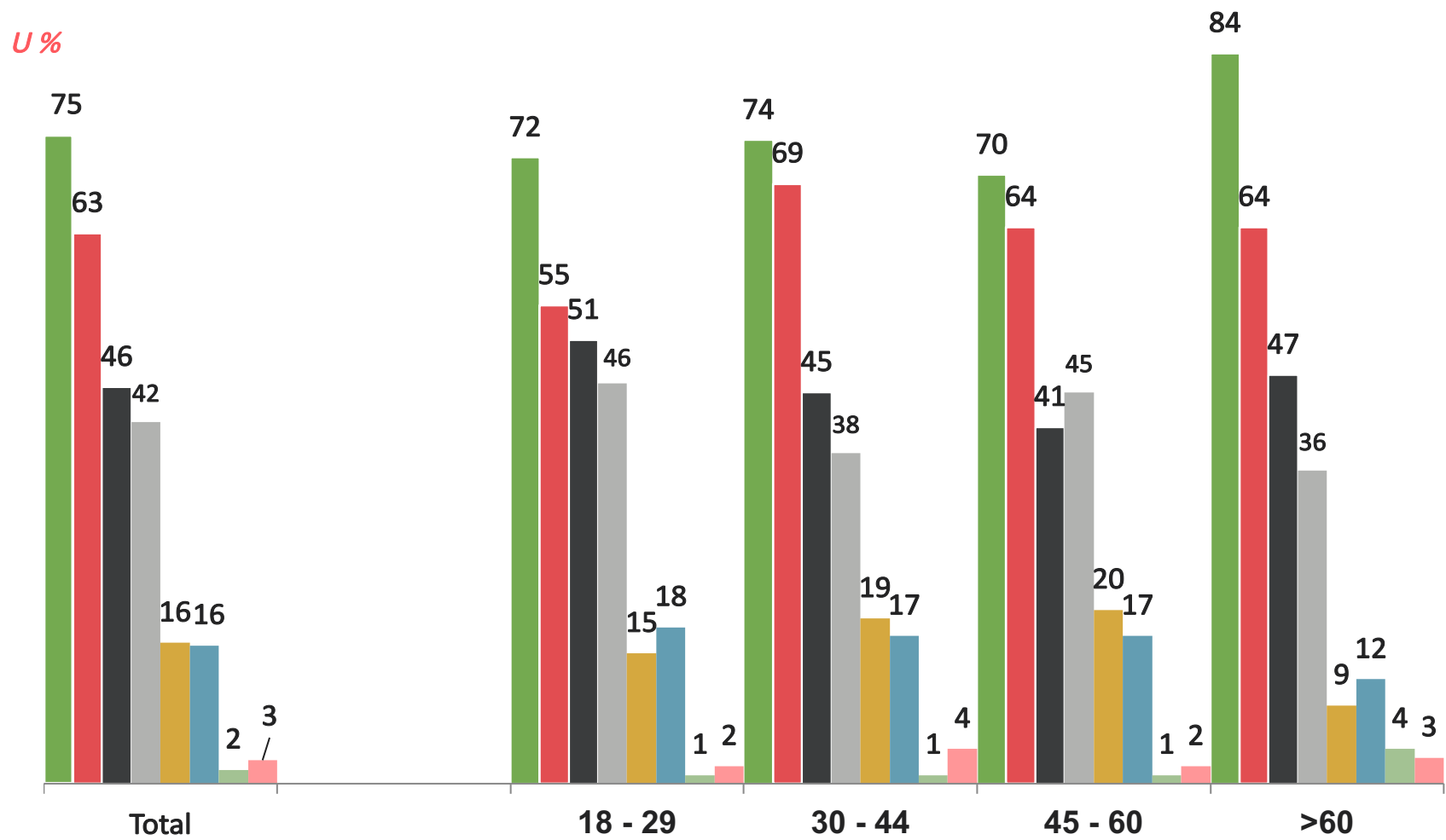

Baza: oni koji ne bi prijavili slučaj korupcije ili su odbili da odgovore, N=626

Strožije i pravičnije zakonske mjere se percipiraju kao najvažniji faktori koji bi doprinijeli smanjenju korupcije. Značajno rjeđe se navode koraci koji bi se ticali unaprijeđenja statusa državnih službenika, kao i oni koji bi se ticali opšteg jačanja svijesti o ovom problemu. Uloga NVO sektora se u ovom trenutku ne opaža kao presudna.

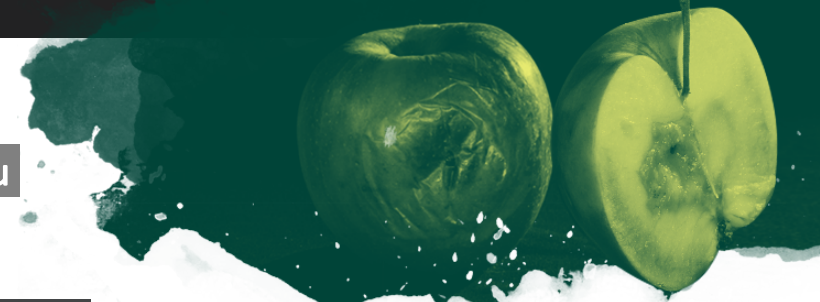
A šta biste rekli, koja od sljedećih aktivnosti bi bila najuspješnija u rješavanju problema korupcije u mjestu u kojem živite? Molim Vas rangirajte 3 najefikasnija načina od prvog do trećeg.

- Strožije zakonske kazne
- Jednaka primjena zakonskih mjera za sve građane
- Povećanje plata službenicima, lekarima, profesorima, policajcima...
- Opšte jačanje svijesti o štetnosti korupcije
- Transparentnost u donošenju odluka i u radu organa vlasti
- Veća kontrola NVO sektora nad organima vlasti
- Ništa
- Ne zna/Odbija

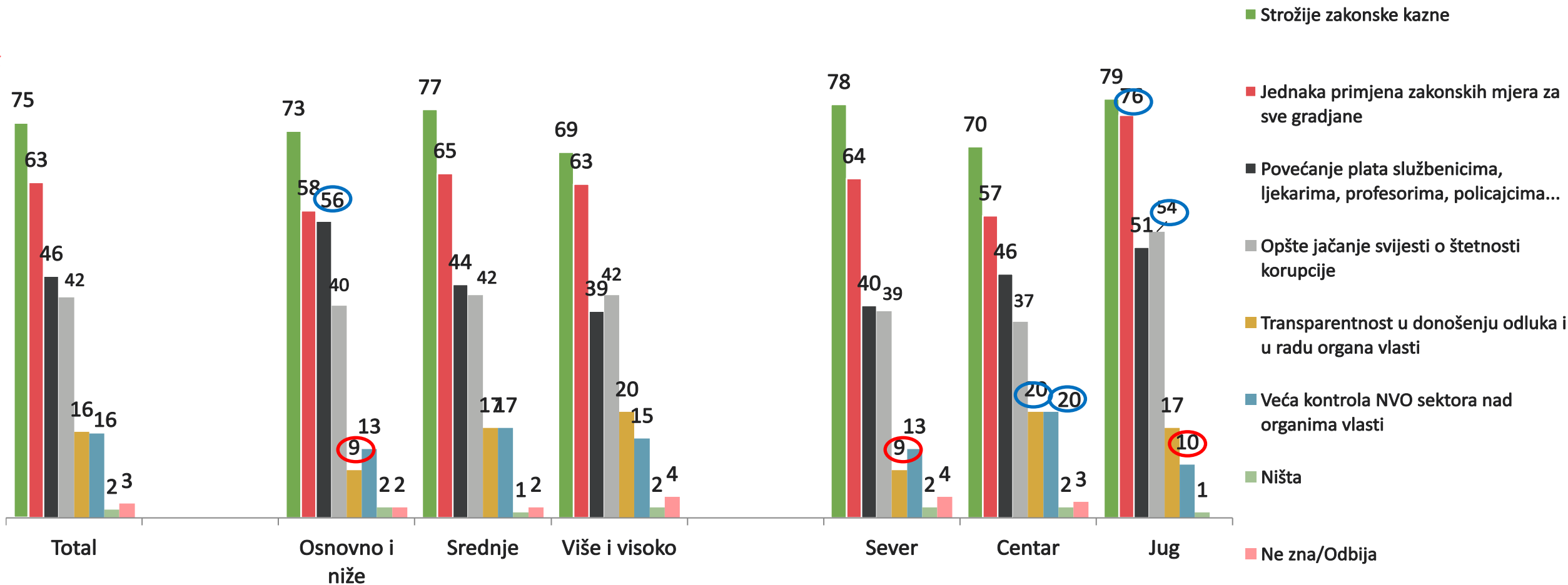
Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

Posmatrajući razlike prema sociodemografskim karakteristikama građana uviđa se da građani osnovnog obrazovanja češće navode faktor povećanja plata, dok istovremeno građani iz centralnih i južnih dijelova CG u poređenju sa prosjekom veći značaj daju NVO sektoru

A šta biste rekli, koja od sljedećih aktivnosti bi bila najuspješnija u rješavanju problema korupcije u mjestu u kojem živite? Molim Vas rangirajte 3 najefikasnija načina od prvog do trećeg.

U %

○ Stat. značajno više u odnosu na Total
 ○ Stat. značajno niže u odnosu na Total

Baza: Punoljetna populacija Crne Gore, N=1044

